

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Külliki Kirtsi

**EESTIKEELNE RAAMATUPIDAMISKIRJANDUS AASTATEL
1990–2019**

Magistritöö

Õppekava TARM, peeriala audiitortegevus

Juhendaja: Jaan Alver, PhD

Tallinn 2021

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varem ainepunktide saamiseks. Töö pikkus on 10 543 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Külliki Kirtsi .....

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 196625TARM

Üliõpilase e-posti aadress: killu.kirts@gmail.com

Juhendaja: Jaan Alver, PhD

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. EESTIKEELSE RAAMATUPIDAMISKIRJANDUSE ÜLDISELOOMUSTUS	7
1.1. Raamatupidamiskirjandus Eestis enne 1990. aastat	7
1.2. Raamatupidamiskirjandus Eestis aastatel 1990–1997	10
1.3. Raamatupidamiskirjandus Eestis aastatel 1998–2004	17
1.4. Raamatupidamiskirjandus Eestis aastatel 2005–2011	22
1.5. Raamatupidamiskirjandus Eestis aastatel 2012–2019	26
2. RAAMATUTE ANALÜÜS	32
2.1. Raamatute analüüs autorite järgi	32
2.2. Viiteanalüüs	37
2.3. Analüüs raamatute mahu ja avaldanud kirjastuse järgi	39
2.4. Raamatute analüüs sisust ja otstarbest lähtudes	41
KOKKUVÕTE	45
SUMMARY	48
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	51
LISAD	54
Lisa 1. Autorite järgi	55
Lisa 2. Viited	56
Lisa 3. Raamatute mahu järgi	58
Lisa 4. Raamatute liigitus	60

LÜHIKOKKUVÕTE

Magistritöö eesmärgid on järgmised:

- 1) analüüsida/hinnata eestikeelset raamatupidamiskirjandust alates 1990. aastast kuni 2019. aastani;
- 2) selgitada, milliseid eestikeelseid raamatupidamisliku sisuga raamatuid on ilmunud alates 1990. aastast kuni 2019. aastani, kes olid raamatupidamiskirjanduse sihtrühmad ning kes käsitleval perioodil raamatupidamisteemalisi raamatuid kirjutasid.

Magistritöö teema on oluline, sest eestikeelset raamatupidamiskirjandust pole pärast taasiseseisvumist põhjalikult uuritud.

Töö koosneb sissejuhatusest ja kahest peatükist.

Võtmesõnad: raamatupidamine, eesti keel, kirjandus.

SISSEJUHATUS

Magistritöö eesmärgid on analüüsida ja hinnata eestikeelset raamatupidamiskirjandust alates 1990. aastast kuni 2019. aastani ning välja selgitada, millise raamatupidamisliku sisuga raamatuid uuritava perioodil avaldati, kes olid raamatupidamiskirjanduse sihtrühmad ning kes käsitletaval perioodil eestikeelseid raamatupidamisteemalisi raamatuid kirjutasid.

Magistritöö teema olulisus on selles, et annab ülevaate aastatel 1990–2019 ilmunud eestikeelse raamatupidamiskirjanduse kohta.

Magistritöös uuritava eestikeelse raamatupidamiskirjanduse iseloomustamiseks on kasutanud vaatlusi ja viidete analüüsi. Viidete analüüsi käigus on vaadeldud viiteid raamatute autorite endi väljaannetele, teiste autorite raamatutele nii välismaal kui ka Eestis ja seadustele, ning viidete üldarvu.

Tänapäeval vajavad raamatupidamiskirjandust erineva tasemega sihtrühmad: raamatupidajad, finantsjuhid, ettevõtete juhid ning suur- ja väikefirmaomanikud. Raamatupidamisalase kirjanduse järele on suur vajadus nii kõrgkoolides kui ka mitmesugustel kursustel. Kõige parem ja lihtsam on raamatupidamisest aru saada, kui tutvuda selle valdkonna kirjandusega oma emakeeles, ning just selleks on vaja eestikeelset raamatupidamiskirjandust. Erialakirjandust on vaja pidevalt ajakohastada, sest Eesti ühiskond on pidevas muutumises, mis toob kaasa ka raamatupidamiskirjanduse pideva täiendamise. Raamatupidamisteemaline kirjandus peaks olema huvitav, arendav ning informatiivne.

Magistritöö põhiosa koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis antakse lühiülevaade enne II maailmasõda Eesti Vabariigis ja sõjajärgsel ENSV perioodil ning aastatel 1990–2019 ilmunud eestikeelsest raamatupidamiskirjandusest. Taasiseseisvunud Eesti Vabariigi ajal ilmunud raamatupidamiskirjanduse ülevaade on jagatud 7–8 aastasteks perioodideks.

Raamatutest ülevaate koostamisel on lähtud järgmistest kriteeriumitest:

- ilmumisaasta;

- autor/autorid;
- raamatu suunitlus: kas tegemist on õpiku, spetsiifilise raamatupidamisvaldkonna raamatu, ülesannete või praktiliste näidete kogumikuga;
- raamatu sihtrühm.

Teises peatükis võrreldakse ja analüüsitakse aastail 1990–2019 ilmunud eestikeelseid raamatupidamisteemalisi raamatuid järgmiste kriteeriumite põhjal:

- autor või autorid;
- sisu ja otstarve, raamatu suunitlus;
- viitamised;
- raamatu maht ja selle välja andnud kirjastus.

Esimeses peatükis lähemalt tutvustatud eestikeelsed raamatupidamist käsitlevad raamatud on magistritöö autor valinud välja antud perioodile iseloomulikumat ja märkimisväärsemat. Analüüsitud periood 1990–2019 on jaotatud 7–8 aastastesse vahemikesse.

Magistritöös võrreldakse ka taasiseseisvumisaja eelsete eestikeelsete raamatupidamisalaste trükiste sisu pärast taasiseseisvumist ilmunud raamatupidamistrükiste sisuga.

1. EESTIKEELSE RAAMATUPIDAMISKIRJANDUSE ÜLDISELOOMUSTUS

„Lugege raha kõrvale ka raamatuid.“ (Alver, Alver 2017)

Raamatupidamine on üks osa majandusarvestuse süsteemist. Majandusarvestus on finantsandmete kogumine, salvestamine, mõõtmine, tõlgendamine ning edastamine infotarbijatele. Infotarbijad on nii ettevõttesisesed kui ka ettevõttevälised. Majandusarvestuse süsteemi kuuluvad järgmised valdkonnad:

- maksuarvestus;
- juhtimisarvestus;
- finantsarvestus;
- kuluarvestus;
- eelarvestamine;
- sise- ja audiitorkontroll.

Majandustegevuse korrektseks mõistmiseks ja teostamiseks on kirjutatud ammustest aegadest vastavaid raamatuid. Selleks, et raamatupidamist paremini ja täpsemini mõista, on hea õppida raamatupidamist ja tutvuda erialakirjandusega emakeeles.

1.1. Raamatupidamiskirjandus Eestis enne 1990. aastat

Eestikeelset raamatupidamiskirjandust mõjutas enne 1990. aastat tugevasti riigikorra ja võimude vaheldumine. Euroopa ühes vanemas kõrgkoolis, Tartu Ülikoolis, on asutamisest saadik õpetatud raamatupidamist. Õppetöö toimus Eestit valitseva võimu keeles või siis oli õppekirjandus tõlgitud vastava riigi keelest eesti keelde. Algul õpetati Tartu Ülikoolis ladina keeles, hiljem saksa ja vene keeles.

20. sajandi alguses, aastatel 1900–1920, puudusid Eestis suurtööstused ja -majapidamised. Raamatupidamiskirjandust oli vaja peamiselt väikeettevõtetel ning talunikel, kusjuures mõlemal juhul olid põhilised töötegitajad pereliikmed ja palgalisi töötajaid oli vähe. Pärast Eesti iseseisvumist 1918. aastal toimus oma riigi tööstuse areng ja mõisamaad jagati taludeks. Tekkis vajadus eestikeelsete raamatupidamisteemaliste raamatute järele. Sellel perioodil ilmunud eestikeelsed raamatupidamist käsitlevad trükised olid suunatud eelkõige väikeettevõtetele.

Perioodil 1900–1920 jõudis ilmuda mitu eestikeelset raamatupidamisteemalist brošüüri. Majandusarvestuses, kaasa arvatud raamatupidamises, peeti oluliseks eestikeelse oskussõnavara kasutusele võtmist. Paljud siiani raamatupidamises kasutatavad terminid pärinevad juba sellest ajast, näiteks *käibevara*, *omakapital*, *põhivara*, *amortisatsioon*, *konto*.

1900. aastal ilmusid esimesed eestikeelsed raamatupidamist käsitlevad brošüürid, milleks olid V. K. Sepa „Kodune raamatupidamine iga ühele“ ja Jaak Reichmanni „Talu ärraamatud“. Raamatud olid mõeldud talupidajatele õpetamiseks raamatupidamise korraldamist. (Heinsalu 2018)

Professor Erik Linnaks pidas esimeseks eestikeelseks raamatupidamise teooria õpikuks 1903. aastal Friedrich Schubitzi raamatut „Kahekordse Italia Raamatupidamise õpetus“, tõlgitud A. Tattari poolt (Alver, Alver 2015).

Üks esimesi naisautori kirjutatud ja selle aja parim eestikeelne raamat raamatupidamise valdkonnas on majandusteadlase Lilli Ibruse „Raamatupidamise õpiraamat“, mis ilmus kirjastuse Rahvaülikool vahendusel 1922. aastal. Raamat on 148-leheküljeline, sobilik õppematerjaliks ning sisaldab lahendamiseks praktilisi ülesandeid (Ibrus 1922). Raamatu ilmumise aega arvestades oli see kirjutatud hästi lihtsas, kergesti loetavas ja arusaadavas eesti keeles (Heinsalu 2018).

Peale mainitud raamatupidamisõpiku ilmus enne 1940. aastat eestikeelseid raamatupidamistrükiseid mitmelt autorilt. 1. jaanuaril 1935 hakkas kehtima seadus, mille kohaselt nõuti raamatupidamiskohuslastelt eesti keele kasutamist, mis omakord tekitas nõudluse eestikeelsele raamatupidamiskirjandusele (Alver, Alver 2015). 1935. aastal avaldas majandusteadlane Karl Inno 212-leheküljeline eestikeelse raamatu „Bilansianalüüs“. Raamat oli mõeldud õpikuks, seda oli lihtne lugeda ja mõista (Inno 1935). Aastal 1938 ilmus kirjastuse Loodus vahendusel 168-leheküljeline õpik „Raamatupidamise õpetus“ Johannes Tammolt (Tammo 1938).

Eestikeelne raamatupidamisterminoloogia kujunes välja aastatel 1900–1940. Sellel perioodil peeti oluliseks võtta kasutusele ja arendada eestikeelse erialakirjanduse oskussõnavara.

Teise maailmasõja ajal (1940–1945) mõjutasid eestikeelset raamatupidamisterminoloogiat ja

-kirjandust nii Nõukogude Liidu kui ka Saksamaa poliitilised otsused. Kiiresti muutuvast ühiskonnas võeti kasutusele Eestit sel perioodil okupeerinud riikide raamatupidamisalased õigusaktid. Majandusõpete viidi korduvalt üle ühest ülikoolist teise – Tartu Ülikoolist Tallinna Polütehnilisse Instituuti, hiljem nimetusega Tallinna Tehnikaülikool (siis kasutusel lühendiga TPI, nüüd kasutusel lühend TalTech) ning seejärel jälle tagasi Tartu Ülikooli. Õppejõud, kes osutasid erinevate riigikordade ajal poliitiliselt sobimatuks, asendati võimul olevale riigikorrale meelepärastemate ja sobilikumate poliitiliste vaadetega isikutega. Iga uue riigikorra ajal nõuti ja oodati alati erialakirjanduse avaldamist, mis pidi olema kooskõlas vastava riigi korra ja suundadega.

1944. aasta sügisest kuulus Eesti jälle Nõukogude Liidu koosseisu (esimest korda kuulus 1940/1941), moodustati Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik ehk ENSV. Riigikorra muutusega tekkis olukord, kus enne 1945. aastat kasutatud raamatupidamiskirjandus ei olnud kooskõlas uue riigisüsteemiga. Tekkis suur vajadus uue erialakirjanduse järele, mis sobituks sotsialistliku suurmajandussüsteemi ehk käsumajanduse mõttelaadiga. Kiireim ja lihtsaim viis saada vastava riigikorraga kooskõlas raamatupidamiskirjandust, eelkõige õpikuid, oli tõlkida. Sel ajal kui Eesti oli Nõukogude Liidu koosseisus, kehtis üleriigiline ühtne kontoplaan. Raamatupidamine korraldati normdokumentidega ja määratleti sotsialistliku riigikorra reeglitega.

Aastatel 1945–1970 ilmus hulk eestikeelseid raamatupidamistrükiseid, mis olid tõlgitud vene keelest. Alates 1970. aastast ilmus järjest vähem tõlgitud ja rohkem eesti autorite koostatud eestikeelset raamatupidamiskirjandust. Kirjutistes oli tunda Nõukogude Liidu mõjutusi ehk sotsialistlikku propagandat.

1945. aastast kuni 1990. aastani ilmunud eestikeelset raamatupidamiskirjandust uuris põhjalikumalt Tallinna Tehnikaülikooli magistriõppes Anne Heinsalu, kes koostas 2018. aastal selle kohta magistritöö „Eestikeelne raamatupidamiskirjandus aastatel 1945–1990“ (Heinsalu 2018).

Üks esimesi sotsialistliku korra ajal ilmunud eesti keelde tõlgitud raamatupidamisteemalisi raamatuid oli 1945. aastal kirjastuse Pedagoogiline Kirjandus vahendusel ilmunud A. Lokšini „Tööstusettevõtte bilanss ja selle analüüs“. Eesti keelde tõlkis 79-leheküljelise raamatu August Vodja. Selles tutvustati Nõukogude Liidus kasutatavat bilanssi, selgitati selle sisu ja analüüsimist. (Lokšin 1945)

Nõukogude korra ajal talumajapidamine kaotati. Talude asemele moodustati suurmajandid – kolhoosid ja sovhoosid. Tekkis vajadus kolhoosidele suunatud raamatupidamiskirjanduse järele. 1951. aastal tõlgiti vene keelest eesti keelde 325-leheküljeline raamat „Kolhoosi kahekordne raamatupidamine“, mille andis välja Eesti Riiklik Kirjastus. Raamatu tõlkis L. Meier ning selle järgi õpetati algajatele raamatupidajatele kolhoosi raamatupidamist. (Bik *et al*, 1951)

1960. aastatel hakkasid ilmuma eestikeelsed raamatupidamistrükised. Ain Ruuveti „Materjalide arvestus saldomeetodil“ oli esimesi nõukogude ajal kirjutatud eestikeelseid raamatupidamist käsitletavaid raamatuid. Selle avaldas Tartu Riikliku Ülikooli kirjastus. Raamat on 79-leheküljeline ja mõeldud õppematerjaliks üliõpilastele. (Ruuvet 1960)

Ainuisikuliselt või koos teiste autoritega koostas mitu eestikeelset raamatupidamisteemalist trükist professor Erik Linnaks. 1968. aastal ilmus tema sulest 52-leheküljeline „Raamatupidamise teooria praktikumi ülesanded“, 1974. aastal koos teiste autoritega 565-leheküljelise raamat „Tööstusraamatupidamine“ (millest ilmus 1984. aastal täiendatud trükk) ning 1983. aastal 280-leheküljeline „Raamatupidamise teooria“. (Linnaks 1968, 1974, 1983, 1984)

Enne 1990. aastat ilmunud eestikeelsete raamatupidamistrükiste autoriteks olid enamasti mehed. Naised olid väga väheste trükiste autorid. (Heinsalu 2018)

Kokkuvõtteks võib märkida, et aastatel 1940–1959 olid eestikeelsed raamatupidamist käsitlevad raamatud tõlgitud erinevatest keeltest: 1940ndate aastate alguses saksa keelest, pärast 1945. aastat vene keelest. Alates 1960. aastast ilmus eesti autorite trükiseid rohkem, vähem kasutati tõlkeid. Algpärase raamatupidamiskirjanduse avaldamine eesti keeles mõjus raamatupidamise keelekasutusele parendavalt. Kontoplaan oli perioodil 1940–1990 üleriigiline ja kõigil ühesugune. (Heinsalu 2018)

1.2. Raamatupidamiskirjandus Eestis aastatel 1990–1997

Aastad 1990–1992 olid Eesti jaoks ülemineku-aastad. Vastu võeti Eesti uus põhiseadus ja kasutusele tuli uus rahaühik – kroon. Muutus riigikord, kaotati kolhoosid ja sovhoosid, tekkisid uued ettevõtlusvormid (talud, füüsilisest isikust ettevõtjad) ning äriühingud (osaühingud,

usaldusühingud, täisühingud, aktsiaseltsid, eelarvelised riigi- ja omavalitsuse asutused) ja paljud muud ettevõtlusvormid. Uute ettevõtlusvormide tekkimise tagajärjel tuli ajakohastada raamatupidamiskirjandus, et see oleks kooskõlas normdokumentidega ning kõigile ühtemoodi arusaadav. Alates 1991. aastast tuli alus panna uuele arvestussüsteemile. Enam ei olnud riigis vaja ühtset kontoplaani, kasutusele tulid uued kontod. Eesti majandussüsteem pidi arenema ja muutuma koos turumajandusliku Euroopa majandussüsteemiga.

Kuna raamatupidamine muutus üha rahvusvahelisemaks, siis valdkonnas kasutatav oskussõnavara pidi olema üheselt arusaadav. Raamatupidamise oskussõnavara ühtlustamiseks ja kompromisside tegemiseks võib teinekord tõlge toimida. Linda Evans, Rachel Baskerville ja Katariina Nara on koostanud artikli „*Colliding Worlds: Issues Relating to Language Translation in Accounting and Some Lessons from Other Disciplines*“, milles uuritakse keeletõlke mõju raamatupidamises. (Evans et al 2015)

Võõrkeelsele terminile eestikeelset nimetust andes tuleks kindlasti kasutada eriala-, mitte ainult keeletespialistide abi. Ebakorrektno terminoloogia võib mõiste tähendust muuta. (Alver, 2001)

1991. aastal ilmus Eesti Majandusjuhtide Instituudi väljaandena eestikeelne raamatupidamisteemaline raamat „**Aktsiaseltsid. Raamatupidamine. Tarkvara. Terminoloogia. 1. osa**“ (vastutav toimetaja T. Lüll). Seda raamatut anti aastatel 1991–1992 välja neli osa: 1. osa 143 lehekülge, 2. osa 190 lehekülge, 3. osa 207 lehekülge ja 4. osa 188 lehekülge. (Aktsiaseltsid... 1991)

Raamat koosneb neljast peatükist. Peatükkide autorid on Vello Volt, Peeter Riit, Andres Root ja Margus Tammeraja. Raamatu eesmärk on tutvustada aktsiaseltside loomist, raamatupidamise korraldamist aktsiaseltsis ja audiitorkontrolli. Viimane peatükk hõlmab näidisülesannet ning raamatu lõpetavad viis lisa aktsiaseltsi Oma Äri aruannete kohta. Raamatus selgitatakse aktsiaseltside loomist ning välja on jäetud börsiga seotud teemad. Näidisülesanded lihtsustavad arusaamist majandustegevuse kajastamisest aktsiaseltsis. (*Ibid.*, 1991) Magistritöö autori arvates täitis raamat oma ülesannet tutvustamaks aktsiaseltsi toimimist, kuigi autorid ei panustanud teema huvitavamaks tegemisse.

Autoritest. Vello Volt oli Tallinna Polütehnilise Instituudi (TPI) rahanduse ja krediidi eriala lõpetanud majandusteadlane, kelle uurimisvaldkonnad olid käibevahendite kasutamine ja ettevõtte

majandusanalüüs. Esimesi audiitoreid, audiitor- ja ärikonsultatsioonifirma KPMG Estonia AS asutaja, professor. (Alver, Alver 2011b, 613) Andres Root oli TPI tööstusraamatupidamise eriala lõpetanud majandusteadlane, audiitor, KPMG Estonia AS asutaja. (Alver, Alver 2011b, 320) Peeter Riit oli TPI raamatupidamise eriala lõpetanud majandusteadlane, kelle uurimisalaks oli põhivara arvestus ja analüüs ning arvestuse mehhaniseerimine. Audiitor, KPMG Estonia AS asutaja. (Alver, Alver 2011b, 312) Margus Tammeraja on Tallinna Tehnikaülikooli raamatupidamise ja majandusanalüüsi eriala lõpetanud. 2015. aastast Eesti Raamatupidajate Kogu (ERK) juhatuse liige.

1992. aastal ilmus Eesti Majandusjuhtide Instituudi välja antud 59-leheküljeline „**Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika**“, mille autor on professor Erik Linnaks. Enne selle trükise ilmumist puudus Eestis rendiarvestuse käsitus. Professor Erik Linnaks tutvustab oma brošüüris turumajanduses kasutatavaid rendi vorme. Selgitatakse kasutus- ja kapitalirendi olemust ja nende rendivormide arvestust nii rendileandja kui ka rentniku raamatupidamises. Brosüüris esitatakse praktilisi näited nii rendileandja kui ka rentniku peetava arvestuse kohta; selle kohta, kuidas toimub rendiarvestus mõlemalt poolt vaadatuna ja kuidas oleks õige rente kajastada. Brosüüri lõpus tuuakse rendiarvestuse terminid inglise ja eesti keeles. Oma praktiliste näidetega, mis aitavad eri rendivormidest paremini aru saada, sobis „Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika“ hästi rendiarvestuse tutvustamiseks. (Linnaks 1992)

Magistritöö autori arvates selgitab mainitud brošüür rendiarvestuse põhimõtteid väga hästi. Praktilised näited aitavad paremini mõista nii rentniku kui ka rendileandja rendiarvestust. Praktiliste näidete alusel esitletakse erinevaid rendivorme. Magistritöö autor leiab, et raamat „Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika“ on hästi koostatud ja kirjutatud, kuid kahjuks puudub raamatus viitamine kõigile raamatus kasutatud teiste autorite allikatele. Raamatus on kasutatud materjali, millele kahjuks ei ole viidatud: autorite Glenn A. Welsch ja Charles T. Zlatkovich raamatu „Intermediate Accounting“ (1989) materjali.

1994. aastal ilmus professor Erik Linnaksilt 174-leheküljeline „**Ettevõtte raamatupidamine: Eesti raamatupidamisseaduse rakendusi**“, mille andis välja kirjastus Külim (Linnaks 1994). Raamatu autor on pidanud seda raamatut õpikuks ja samas ka ettevõtte raamatupidamise korraldamise käsiraamatuks. Raamat ilmus 1994. aastal pärast seda, kui Eesti Vabariigi Riigikogu võttis vastu raamatupidamise seaduse, mis tõi raamatupidamise valdkonda uusi nõudeid. Raamatus tutvustatakse raamatupidamise seaduse üldsätteid, raamatupidamise meetodeid,

aastaaruande skeeme. Ühes peatükis tuuakse välja ettevõtte raamatupidamisaruande koostamise sise-eeskirja näidis, mis võiks olla lähtematerjaliks raamatupidamise aruande koostamise sise-eeskirja väljatöötamisel. Eraldi peatükkides kajastatakse suure ja keskmise tootmisettevõtte ning väikeettevõtte raamatupidamist. Mõlema ettevõtte peatükis tuuakse näiteid raamatupidamis- ja aruandlustööst, alates algbilansist ja kontoplaanidest. Raamatu lisas on toodud raamatupidamise seadus, mis võeti vastu 8. juunil 1994. aastal. (*Ibid.*, 1994)

Magistritöö autori arvates on professor Erik Linnaksi raamat „Ettevõtte raamatupidamine: Eesti raamatupidamise seaduse rakendusi“ oluline tutvustamiseks raamatupidamise seadust, mis võeti vastu 1994. aastal. Raamatu alguses on väga lihtsalt selgitatud raamatupidamise seadust, ära on seletatud raamatupidamises kasutatavad terminid. Magistritöö autori arvates lihtsustas see raamat juriidilisel isikul raamatupidamise korraldamist, kindlasti oli raamat väga hea materjal tegevjuhtidele ning ettevõtte juhtkonnale. Magistritöö autor ei pea seda raamatut õpikuks vaid juhendmaterjaliks.

1996. aastal avaldas kirjastus Külim professor Erik Linnaksilt kaks eestikeelset raamatupidamisteemalist trükist, 120-leheküljelise „**Kontserni raamatupidamine**“ ja 104-leheküljelise „**Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine: Eesti raamatupidamise seaduse rakendusi**“ (Linnaks 1996a, 1996b). Kõik professor Erik Linnaksi koostatud trükised on praktilised kogumikud ja sobilikud tutvumiseks kitsa valdkonnaga. Erik Linnaks oli TPI kaubandusökonoomika eriala lõpetanud majandusteadlane, majandusdoktor, audiitor, mainekas õppejõud ja paljude raamatupidamist käsitlevate kirjutiste autor, ainus nõukogudeaegne raamatupidamisprofessor Eestis (Alver, Alver 2011a, 682–683).

Seoses Eesti kiire arenguga tekkis vajadus kontserni raamatupidajate, audiitorite ja finantsjuhtide järele, ning professor Erik Linnaks koostas „Kontserni raamatupidamise“, mis käsitleb finantsaruannete koostamist kontserni raamatupidamises. Raamatus on praktilisi näiteid kontserni konsolideeritud finantsaruannete kohta ja see on mõeldud kontserni mittekuuluvate ettevõtete raamatupidajatele ning majandusanalüütikutele, kellel on vajadus aru saada kontserni finantsaruannetest. Raamat koosneb neljast osast, millest esimeses tutvustakse praktiliste näidete baasil tüürettevõtte omandamist mitmel eri viisil. Teises osas kirjeldatakse täieliku kapitaliosaluse meetodit ja selle erinevust mittetäielikust kapitaliosaluse meetodist. Kolmandas osas vaadeldakse, kuidas lahendada täieliku kapitaliosaluse meetodil mitmesuguseid arvestus- ja konsolideerimisülesandeid. Neljandas osas tutvustatakse praktiliste näidete baasil

raamatupidamist kontserni ettevõtetes ning konsolideeritud finantsaruande koostamist. (Linnaks 1996a)

Magistritöö autori arvates on „Kontserni raamatupidamine“ tänu paljudele praktilistele näidetele lihtsalt ja arusaadavalt koostatud. Selgitatud on konsolideeritud finantsaruande üldreegleid, millest tuleb lähtuda kontserni finantsaruande koostamisel. Kirjeldatakse ka seda, millal tekib emaettevõtte ja tütarettevõtte suhe ja kuidas konsolideeritud bilanss ühendatakse. Praktilised näited kajastavad nii emaettevõtte tehinguid bilansis kui ka tütarettevõtte tehingute vormistamist. Kuigi raamat on koostatud eesti keeles, siis 2. osas on mõnede raamatupidamislikele terminitele lisatud ingliskeelsed vasted –näiteks kapitaliosalus (*equity*), mittetäielik kapitaliosaluse meetod (*incomplete equity method*) ja täielik kapitaliosaluse meetod (*complete equity method*) (*Ibid.*, 1996a, 27). Raamatut saab kasutada õppematerjalina.

1996. aastal ilmunud professor Erik Linnaksi raamatus „Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine“ tutvustatakse ettevõtlusega tegelemise võimalusi pärast äriseadustiku jõustumist 1. septembril 1995. aastal. Raamat koosneb viiest osast. Esimeses osas vaadeldakse füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamisega seotud küsimusi mitme seaduse aspektist. Järgmistes osades käsitletakse kassapõhist raamatupidamist, selgitatakse üleminekut kassapõhiselt raamatupidamiselt tekkepõhisele kahekordse kirjendamise raamatupidamisele, eraldi kirjeldatakse ka tekkepõhist kahekordsel kirjendamisel tuginevat raamatupidamist. Viimases osas selgitatakse osaühingu ja aktsiaseltsi ümberkujundamist füüsilisest isikust ettevõtjaks ja seda, kuidas toimuks sellises olukorras raamatupidamine. Iga osa lõpus tuuakse osa iseloomustav ning selgitav praktiline näide. (*Ibid.*, 1996b)

Magistritöö autori arvates on professor Erik Linnaksi raamat „Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine“ väga ülevaatlik ja lihtsate näidetega ning vajalik neile, kellel tekib küsimusi füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlusvormi kohta.

Professor Erik Linnaksi raamatud on kindla valdkonnaga seotud, vajalikud neile, kel vaja teatud lõigust raamatupidamises aru saada, sest kõikides kirjutistes on rohkelt praktilisi näiteid, mis aitavad selgitada ja mõista raamatutes kajastatud teemat.

1996. aastal ilmus Mare Rebaselt ja Anu-Ell Visbergilt kirjastuse Külim vahendusel 74-leheküljeline brošüür „Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“. (Rebane, Visberg 1996)

Mare Rebane on Eesti Põllumajanduse Akadeemia (EPA) lõpetanud ökonomist-raamatupidaja, majandusmagister, audiitor, Maaülikooli lektor (Alver, Alver, 2011b, 297). Anu-Ell Visberg on EPA majandusteaduskonna lõpetanud ökonomist-raamatupidaja, Maaülikooli lektor (Alver, Alver, 2011b, 611).

Pehmekaanelise trükise „Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“ sihtrühmaks on need, kes soovivad omandada ettevõtte raamatupidamisarvestuse korraldamise põhialuseid. Brošüüris on seitse peatükki: sissejuhatus; majandusarvestuse areng, tähtsus ja ülesanded; raamatupidamisbilanss; kontod ja kahekordne kirjendamine; majandustehingute dokumenteerimine ja registreerimine arvestusregistrites; aruandlus, raamatupidamise korrastamine ettevõttes ja raamatupidamise sise-eeskirjad. Esimese peatükis tutvustatakse lühidalt majandusarvestuse ajalugu ning kirjeldatakse nelja väljatöötatud levinumat põhisüsteemi – itaalia, saksa, prantsuse-inglise ja ameerika süsteemi. Samuti selgitatakse raamatupidamise seaduses kasutatavaid mõisteid. (*Ibid.*, 1996)

Mare Rebase ja Anu-Ell Visbergi brošüüri „Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“ teises peatükis tutvustatakse bilanssi. Näitlikult tuuakse välja mitu erinevat praktilist majandustehingut ja nende sisu kajastus bilansis. Kolmandas peatükis selgitatakse kontode olemust ja kahekordset kirjendamist. Selles peatükis esitavad raamatu autorid mitmesuguseid näiteid kahekordse kirjendamise kohta. Neljandas peatükis antakse ülevaade sellest, kuidas dokumenteerida ja registreerida majandustehingute toimumist. Järgmises peatükis kirjeldatakse kohustuslikke aruandeid, asjaolusid, mida tuleb aruannete koostamisel arvestada, ja nende koostamise tähtaegu. Selles peatükis iseloomustatakse lühidalt bilansi kirjeid ja kasumiaruannet. Raamatu viimases peatükis selgitatakse raamatupidamise korraldamist ettevõttes. Lisades tuuakse välja bilansi ja kasumiaruande mõlema skeemi näidised ning rahavoogude aruande näidis kaudsel meetodil. (*Ibid.*, 1996)

Magistritöö autori arvates on brošüür „Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“ põhialuste tutvustus. Raamatus kajastatakse lühidalt majandusarvestuse ajalugu, mis jääb lugejale segaseks. Raamatus kirjeldatud põhisüsteemid on esmasele raamatupidamisega tutvust tegevale

lugejale liiga pinnapealsed. Terminite selgitused on raamatust välja jäetud. Raamatus on vähe näiteid. Magistritöö autori arvates ei täida raamat täielikult oma ülesannet: tutvustada sissejuhatust raamatupidamisse.

1996. aastal andis Eesti Põllumajandusülikool välja ühe esimestest eestikeelsetest talude raamatupidamise korrastamiseks mõeldud trükistest, 66-leheküljelise „**Raamatupidamine taludele ja äriühingutele**“. Raamatu autorid on Ly Lobjakas ja Viia Parts. (Lobjakas, Parts 1996)

Viia Parts on EPA majandusteaduskonna ökonomist-raamatupidaja erialaga majandusteadlane, töötanud raamatupidajana ja 1993. aastast lektorina, 2002. aastast raamatupidamise ja maksukonsultant. (Alver, Alver, 2011b, 193).

Brosüür „Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“ koosneb mitmest osast. Autorid tutvustavad raamatupidamise üldiseid aluseid ja majandusarvestust. Kirjeldatakse kahte arvestusprintsipi ning arvestuse ja aruannete koostamise põhimõtteid. Samuti toovad autorid välja Eesti hea raamatupidamistava. Lisaks selgitatakse raamatupidamise vajalikkust talus. Raamatu autor Ly Lobjakas käsitleb talupidaja raamatupidamisarvestust kassapõhisel meetodil. Teine autor Viia Parts koostas kolmanda osa, mis hõlmab tekkepõhist arvestusprintsipi ning kahekordset kirjendamist, mis on kohustuslik äriühingutele. Raamatu lisad sisaldavad mitmesuguseid näiteid: bilanss, kasumiaruande mõlemad skeemid, rahavoogude aruanne kaudsel meetodil ning päeva- ja pearaamat. (*Ibid.*, 1996)

Magistritöö autori arvates on taludele ja muudele põllumajanduseettevõtetele mõeldud raamatupidamisraamatuid vähe kirjutatud ning mainitud brošüür on üks väheseid seda valdkonda käsitlevaid trükiseid. Raamat on koostatud selgelt ja arusaadavalt – selle järgi on ka päris algajal talunikul või põllumehel võimalik raamatupidamist õppida. Raamatus on selgitatud teemasid, mis on iseloomulikud talude raamatupidamisele.

Rahvusvahelistest arvestussüsteemidest ühtse arusaamise tähtsus suurenes aastatega ja oli seotud kaupade ning teenuste ostmise, müümise ja investeringute tegemisega eri riikide vahel. Üha rohkem ettevõtteid kasutas võimalusi teha koostööd välisriikides. Tekkis vajadus raamatupidamisarvestus kooskõlastada teiste riikidega. 1997. aastal ilmus kirjastuselt Külim Kaido Kallase 71-leheküljeline „**Raamatupidamisarvestuse rahvusvaheline kooskõlastamine**“ (Kallas 1997). Autor Kaido Kallas on TPI raamatupidamise eriala lõpetanud majandusteadlane,

audiitor, majandusdoktor ja emeriitprofessor, kes on olnud pikka aega õppejõud Tallinna Tehnikaülikoolis. (Alver, Alver 2011a, 483)

Kaido Kallas tutvustab oma trükises raamatupidamisarvestuse rahvusvahelist arengut ja edasist kooskõlastamist ning käsitleb erinevate riikide arvestusstandardite ühtlustamist Euroopa Liidus. Raamat koosneb üheksast peatükist, milles kirjeldatakse raamatupidamise rahvusvahelist arengut, et paremini mõista ning edaspidi kooskõlastada raamatupidamisarvestuse eesmärke. (Kallas 1997)

Professor Kaido Kallas kajastab oma raamatus seda, mis võib riiklikes arvestussüsteemides ja finantsaruandluses erinevusi tekitada. Trükise autor teeb järelduse, et raamatupidamise rahvusvaheline kooskõlastamine toob ennekõike kasu rahvusvahelistel turgudel tegutsevatele ettevõtetele ja vähem ettevõtetele, kes tegutsevad ainult oma riigis. (*Ibid.*, 1997)

Perioodist 1990–1997 on lähemalt tutvustatud kaheksat eestikeelset raamatut. Nende autorid on enamasti kõrgkoolide õppejõud, audiitorid. Kirjutised on selgitavad ja õpetlikud ning täidavad oma eesmärgi hästi. Paljud neist on mõeldud raamatupidajatele ning ettevõtete juhtidele. Tekstid on lühikesed ja kergesti arusaadavad. Paljud raamatupidamist käsitlevad raamatud keskendusid sel ajajärgul mingile kindlale kitsale majandusvaldkonnale. Raamatupidamisteooria oli muutumises ja suunatud rahvusvahelisele arusaadavusele ja ühtlustamisele. Sel perioodil ilmunud raamatud aitavad meid rahvusvahelisest raamatupidamise korraldamisest paremini aru saada. Raamatute eesmärk oli harida raamatute lugejaid, mis kindlasti täitis oma eesmärgi. Raamatute autorid ei panustanud raamatute huvitavamaks lugemiseks tegemisse. Õppematerjalina saab sellel perioodil ilmunud raamatutest kasutada ühte: „Kontserni raamatupidamine“. Selle perioodi raamatutes kasutatud terminoloogia tase ei olnud kõige parem.

1.3. Raamatupidamiskirjandus Eestis aastatel 1998–2004

Professor Erik Linnaksilt ilmus 1998. aastal „Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine“. 61-leheküljelise trükise andis välja kirjastus Külim. Brošüür on mõeldud täis- ja usaldusühingu raamatupidamise korraldamiseks. (Linnaks 1998)

„Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine“ pakub vastuseid ja praktilisi näiteid selle kohta, kuidas korraldada raamatupidamist täis- ja usaldusühingus. Raamatus on toodud raamatupidamise

seadusest ja äriseadustikust väljavõtted, mis puudutavad täis- ja usaldusühingut. Lähemalt käsitletakse paljusid äriseadustikus kajastatud paragrahve: täisühingu (usaldusühingu) asutamine; täisühingu (usaldusühingu) kasumi (kahjumi) jaotus osanike vahel; muutused täisühingu (usaldusühingu) osanike koosseisus; täisühingu (usaldusühingu) ühinemine, jagunemine või ümberkujundamine; täisühingu likvideerimine. Usaldusühingu raamatupidamise peatükk on väga lühike. Selles peatükis suunatakse raamatu lugejat tutvuma eespool olevate peatükkidega, kus tutvustatakse täisühingu raamatupidamise korraldamist. (*Ibid.*, 1998)

Magistritöö autor leiab, et brošüür aitab mõista täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamise korraldamist. Raamat aitab teadmisi täiendada täisühingu raamatupidamise korraldamisel. Raamat on hea ja hästi arusaadav juhendmaterjal.

1998. aastal ilmus kirjastuse Folio vahendusel Vello Järve ja Taivo Kastani „**Käibevara ja selle arvestus**“. 101-leheküljeline trükis on mõeldud käsiraamatuks nii äriühingute tegev-, finants- ja arvestusjuhtidele, kui ka kõigile raamatupidamisarvestuse õppijatele. (Järve, Kastan 1998)

Vello Järve on lõpetanud TRÜ rahvamajanduse ökonoomika eriala, majandusteadlane, õppejõud (Alver, Alver 2011a, 460).

Raamatus antakse ülevaade meetodilistest võimalustest rahaliste vahendite, nõudeõiguste ning materiaalse vara arvestamisel. Selgitatud millised on ettevõtte vahendid, kirjeldatud vekslite olemust ja liike. Väike peatükk on pühendatud faktooringule, mahukas peatükk on varude arvestusest. Eraldi peatükk käibemaksu arvestuse kohta, kus on kajastatud käibemaks nii müügitehingutes, kui ka ostutehingutes. Autorid on raamatus selgitanud vara käibimise kiirust ehk likviidsust. Raamatu lõpus on lühike leksikon raamatus kasutatud terminite kohta. (Järve, Kastan 1998)

Magistritöö autori hinnangul on tänu antud raamatule võimalik äriühingute tegev-, finants- ja arvestusjuhtidel käibevara ja selle arvestust paremini mõista.

Vello Järve kirjutas ka 245-leheküljelise raamatu „**Finantsarvestus I**“, mille avaldas Tartu Ülikooli Kirjastus 1998. aastal (Järve 1998).

Raamatus heidetakse pilk arvestuse arengulukku (*Ibid.*, 11–15), tutvustatakse raamatupidamiskoolkondi (*Ibid.*, 16–17) ning rahvusvahelisi arvestusmudeleid (*Ibid.*, 18–20).

Raamatus pööratakse põhjalikku tähelepanu käibevara ja põhivara arvestusele. Eraldi peatükk hõlmab ettevõttearvestust – protsessi, struktuuri, liigendust, finantsarvestuse olemust ning ülesandeid. Raamatus ei käsitleta kohustiste, võlgade ja omakapitali arvestust. Lisadena on raamatus bilansiskeem ja kasumiaruande skeemid ning kontoraamistikud. Raamatu lõpus on raamatus kasutatud oskussõnade lühileksikon. (*Ibid.*, 1998)

Magistritöö autori hinnangul on Vello Järve raamat küll vajalikku infot hõlmav, kuid raskesti loetav. Vähe praktilisi näiteid, mis teeks raamatuga tutvumise huvitavaks. See on üks esimesi eestikeelseid trükiseid pärast taasiseseisvumist, mida saab nimetada ja kasutada õppematerjalina.

1999. aastal ilmus kirjastuse Cortez vahendusel raamat „**Raamatupidamise põhikursus**“, autoriks Anne Nuut. 92-leheküljeline raamat on mõeldud raamatupidamisega alustajatele. Anne Nuut on lõpetanud TPI majandusteaduskonnas raamatupidamise eriala, Eesti Vabariigi vannutatud audiitor, olnud kauaaegne Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimkonna liige ja aastaid olnud koolitaja erinevatel raamatupidajate kursustel ja koolitustel. (Nuut 1999)

Tegemist on algajale õppijale suunatud lihtsa ülesehitusega raamatuga, milles on kaks peatükki. Esimeses selgitatakse aruandeperioodi raamatupidamist, teises tutvustatakse raamatupidamist reglementeerivaid dokumente. Lisades on bilansiskeemi ja kahe kasumiaruande skeemi näidised. Raamatus on palju lihtsaid selgitavaid näiteid, mis aitavad raamatupidamise tehingutest kergemini aru saada. (*Ibid.*, 1999) Magistritöö autori arvates, ei ole see raamat hea õppematerjal. Raamat võib küll aidata lugejat, kes soovib tutvuda raamatupidamise algteadmiste ja aruandluses kasutatud dokumentidega.

2000. aastal ilmus professor Erik Linnaksilt brošüür „**Mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamine**“, mis jäi professori viimaseks trükiseks. Selle kirjastas Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit. 31-leheküljeline trükis tutvustab mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamist. (Linnaks 2000)

Pärast 1990. aastat mitmekordistus mittetulundussektoriga seotud organisatsioonide arv. Mittetulundussektorite tegevust reguleerivad seadused korrastati. Seetõttu koostaski professor Linnaks mittetulundussektori organisatsioonidele praktiliste näidetega trükise, mis aitab raamatupidamise korda seada. Eelkõige on raamat mõeldud raamatupidamise korraldamiseks mittetulundusühingutes ja sihtasutustes, kus ei ole raamatupidajat, kuid tulude ja kulude

arvestusega tuleb tegelda ning aruandeid koostada ja esitada. Raamatus selgitatakse mittetulundusühingu (sihtasutuse) raamatupidamise üldpõhimõtteid, bilansiskeemi olemust, bilansikirjete sisu. Välja tuuakse tulude ja kulude aruande skeem ning tulude ja kulude kirjete sisu. Näitena esitatakse tulude ja kulude aruanne. Samuti tuuakse raamatus lühikesi praktilisi näiteid. (*Ibid.*, 2000) Magistritöö autori hinnangul on see brošüür vajalik juhendmaterjal mittetulundussektoriga seotud isikutele.

2002. aastal koostas ja avaldas professor Kaido Kallas 335-leheküljelise raamatu „**Finantsarvestuse alused**“. (Kallas, 2002) Raamat on mõeldud kasutamiseks õppematerjalina majanduseriala õppekava üliõpilastele ja finantsarvestuse õppekavaga täiendkoolituse õpilastele. Raamatu autor leidis, et raamatu materjal on kasulik raamatupidajatele, audiitoritele, tegevjuhtidele ja paljudele teistele, kes soovivad täiendada ja süvendada oma teoreetilisi teadmisi finantsarvestusest. Mahukas raamat koosneb kümnest peatükist ja sisaldab hulga lihtsaid näiteid, mis aitavad finantsarvestust mõista. Raamatus antakse ülevaade kõikidest meetodilistest põhimõtetest ja märksõnadest. Trükisest on jäetud välja kontserniarvestusega seonduv teema. Lisades tuuakse välja bilansiskeem ning kasumiaruande skeemid 1 ja 2. (*Ibid.*, 2002)

Magistritöö autori arvates on professor Kaido Kallase trükist „Finantsarvestuse alused“ keeruline mõista neil, kellel puuduvad algteadmised finantsarvestuse olemusest ja praktilised kogemused sellel alal (näiteks tegevjuhtidel). Raamat ei ole sobilik kasutamiseks õppematerjalina ülikoolides, kuigi raamatu autor seda soovitab. Õpikuks magistritöö autor antud raamatut ei liigitaks. Kahjuks on jätnud raamatu autor viitamata raamatus kasutatud teise autori teosele. Raamatu autor on leheküljel 168 kasutanud Jacques Richard artikli „The evolution of accounting chart models in Europe from 1900 to 1945“ materjali (Richard 1995, 88).

2003. aastal andis kirjastus Valgus välja eestikeelse raamatupidamisteemalise raamatupidamisõpiku „**Finantsarvestus**“, mille autoriks on Juta Tikk. Raamat on 283-leheküljeline. (Tikk, 2003) Magistritöös tutvustatakse lähemalt trükise „Finantsarvestus“ viimast kordustrukki 2016. aastast.

Juta Tikk on lõpetanud EPA inseneri-tehnoloogina piima ja piimasaaduste tehnoloogia erialal ning Estonian Business Schoolis (EBS) ärijuhtimise eriala kutsemagistrina, 2014. aastast doktor, on töötanud õppejõuna (Alver, Alver 2011b, 489).

2004. aastast kuulub Eesti Euroopa Liidu liikmesriikide hulka. Euroopa Liidu liikmeks olemine mõjutab majandust, mis omakorda mõjutab Eesti raamatupidamisarvestust. Juba 2002. aastal otsustas Euroopa Liit rakendada rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid (IFRS-e), et harmoniseerida paljude riikide raamatupidamisreegleid. See otsus mõjutas kõiki riike, kes pärast 2002. aastat Euroopa Liiduga liitusid. 2003. aasta algusest hakkas Eestis kehtima muudetud raamatupidamise seadus ja sellest lähtuvalt ilmus samal aastal kirjastuse Rafiko vahendusel audiitor Enn Leppiku raamat „**202 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited**“.
(Leppik 2003)

Mahuka, 286-leheküljelise raamatu sihtrühmaks olid juhid, raamatupidajad, üliõpilased, finantspraktikud ja teised huvirühmad. Raamatu eesmärk on anda ülevaade olulisematest muudatustest raamatupidamises ja tutvustada praktiliste näidete abil erinevate majandustehingute kirjendamist kooskõlas 2003. aasta algusest kehtima hakanud raamatupidamise seaduse ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditega. (Leppik 2003)

Raamat on mõeldud nii äriettevõtetele kui ka avalikule sektorile ning juhendub 2003. aasta raamatupidamise seadusest. Raamat koosneb mitmest peatükist. Esimese peatüki koostanud Ago Vilu käsitleb raamatupidamise uusi arengusuundi. Kajastatakse kõiki neid punkte, mis raamatupidamise seaduses muutusid, ja tuuakse välja Raamatupidamise Toimkonna juhendid (RTJ), mis olid viidud vastavusse IFRSiga. Teises peatükis esitatakse 202 praktilist näidet majandustehingute kajastamise kohta finantsarvestuses. Majandustehingute kajastamisel võetakse aluseks uued RT juhendid. Raamatu lõppu on lisatud kontoplaan, uus raamatupidamise seadus, RTJ1 „Raamatupidamise aastaaruande koostamise üldpõhimõtted“ ja RTJ2 „Nõuded informatsiooni esitlusviisile raamatupidamise aastaaruandes“. (*Ibid.*, 2003)

Raamatu autor Enn Leppik on Tartu Riikliku Ülikooli (TRÜ) kaubandusraamatupidamise eriala lõpetanud majandusteadlane ja avaliku sektori vandeaudiitor, vannutatud audiitor alates 1990. aastast, ning töötanud pikalt ka Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas õppejõuna (Alver, Alver 2011a, 658).

Magistritöö autori arvates lihtsustab kõnealune raamat arusaamist sellest, kuidas majandustehinguid kajastada. Vajaliku informatsiooni otsimise lihtsustamiseks on kirjutises lähtutud raamatupidamisbilansi skeemist.

Aastatel 1998–2004 ilmunud eestikeelsete raamatupidamisvaldkonna raamatute autorid on kõrgkoolide õppejõud, koolitajad ja audiitorid. Selle perioodi kohta on magistritöös välja toodud kaheksa eestikeelset raamatut, tutvustatud lähemalt neist seitset. Trükiseid ilmus vähem kui eelneval kaheksal aastal. Raamatud on mõeldud põhiliselt raamatupidajatele ja mitmekesisestunud (täis- ja usaldusühingud, mittetulundusorganisatsioonid, sihtasutused) ettevõtlusvormide ettevõtete juhtidele, üht raamatut (Vello Järve „Finantsarvestus I“) on hea kasutada õppematerjalina. Raamatute tekstid on lususad ja arusaadavad. Sel perioodil ilmus vähem raamatuid, mis keskenduvad kindlatele majandusvaldkondadele, ja rohkem mahukamaid trükiseid, mis hõlmavad kogu raamatupidamisõpet. Tõenäoliselt on üks põhjus selles, et ühiskonnas tekkis vajadus saada teadmisi raamatupidamisest terviklikult. Terminoloogia muutust väga ei toimunud sellel perioodil.

1.4. Raamatupidamiskirjandus Eestis aastatel 2005–2011

Enn Leppik avaldas kirjastuse Rafiko vahendusel kaks trükist: 343-leheküljelise „**277 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited**“ (2005. aastal) ja 336-leheküljelise „**303 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited**“ (2009. aastal). Raamatud on mõeldud juhtidele, raamatupidajatele, üliõpilastele, finantspraktikutele ja teistele huvirühmadele. Mõlemad raamatud sisaldavad palju praktilisi näiteid, mis aitavad mõista ja rakendada Eesti head raamatupidamistava. (Leppik 2005 ja 2009)

Aastast 2003 muutis ja täiendas Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid (IFRS), millest valdav osa hakkas kehtima 2005. aasta algusest. Need muudatused tõid kaasa vajaduse täiendada 2003. aastal koostatud raamatut „202 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“. Seepärast avaldas Enn Leppik 2005. aastal uue raamatu „277 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“. Võrreldes varasema, 2003. aastal välja antud raamatuga on 2005. aastal ilmunud teavikut täiendatud praktiliste näidetega finantsinstrumentide, äriühingute ja tütar- ning sidusettevõtete, materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade tehingute kohta. (Leppik 2005)

Kuna 2009. aasta algusest hakkasid kehtima paljude rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite muudatused ja muutusid Raamatupidamise Toimkonna juhendid, siis oli vaja korrigeerida 2005. aastal ilmunud raamatut. 2009. aastal avaldatud raamat „303 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ on praktiliste näidete poolest veelgi mahukam kui 2005. aastal ilmunud raamat.

Raamatus „303 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ korrigeeriti eelmises raamatus kajastatud majandustehinguid ja viidi need vastavusse uute juhenditega. Suuremad muudatused ja täiendused puudutavad põhivara ning vähemusosalusega seotud tehingute ja tulude kajastamist ning aruandluse koostamist. Antakse selgitusi Raamatupidamise Toimkonna uue juhendi kohta. Lisatud on uusi praktilisi näiteid avaliku sektori ja erasektori vaheliste tehingute kohta. (Leppik 2009)

Enn Leppiku raamat on ülesehituselt sarnane tema eelmiste trükistega, mis käsitlevad majandustehingute kajastamist. Sellest on lihtne otsida ja leida endale vajalikku informatsiooni. Raamatus on uus mõiste „koondkasumiaruanne“ (*Ibid.*, 31).

2008. aastal ilmus esimene kordustrukk Juta Tiku raamatupidamisõpikust „**Finantsarvestus**“, 294-leheküljeline (Tikk, 2008), ja aasta hiljem 2009. aastal juba teine kordustrukk samast raamatust, mis mahult palju ei olnud muutunud: 293-lehekülge (Tikk, 2009). Raamatut „Finantsarvestus“ on lähemalt tutvustatud viimase kordustruki (2016. aastal) ilmumise perioodis.

2009. aastal andis kirjastus Külim välja eestikeelse raamatupidamisteemalise trükise „**Sissejuhatus raamatupidamisse**“, mille autor on Jaak Kütt. 95-leheküljeline raamat on mõeldud ettevõtetele, mitte õppematerjaliks. (Kütt 2009)

Raamatus selgitatakse majandusarvestuse olulisust, seda, kellele majandusinfo oluline on ja kuidas majandustehinguid dokumenteerida. Samuti kirjeldatakse raamatupidamisdokumentide töötlemist, bilansi ja kontoplaani, kontode mõisteid, ühe- ja kahekordse kirjendamise põhimõtteid ja majandustehingute registreerimist. Eraldi peatükis kajastatakse raamatupidamise korraldamist ettevõttes ja raamatupidamise sise-eeskirja koostamist. Omaette peatükk on pühendatud ka aruandlusele ning aruandluse põhimõtetele, koostatud on lühiiseloostus raamatupidamisaruande bilansi kirjade kohta, antakse ülevaade kasumiaruandest ja rahavoogude aruandest, omakapitali muutuste aruandest ning sellest, mida tuleb kajastada raamatupidamisaruande lisades. Aruandluse peatükis tuuakse näide raamatupidamisaruande koostamise kohta. Viimases peatükis aidatakse tõlgendada raamatupidamise aastaaruannet ning selle lihtsustamiseks kasutatakse praktilisi näiteid. Selgitatakse mitmesuguseid ettevõtte hindamise võimalusi, nagu näiteks kasumlikkuse, tõhususe, maksevõime ja finantsstruktuuri hindamist. Aastaaruande mõistmise hõlbustamiseks esitatakse praktiline näide rahavoogude aruande tõlgendamise baasil. Trükise lisades on toodud bilansiskeem, kasumiaruande skeemid 1

ja 2 ning kirjeldatud põhjalikumalt raamatupidamise majandusaruande lisades kajastatud muud vajalikku informatsiooni. (*Ibid.*, 2009)

Magistritöö autori arvates on Jaak Küti „Sissejuhatus raamatupidamisse“ väga lihtsalt ja kokkuvõtvalt kirjutatud. Teos ei ole küll kuigi mahukas, kuid välja on toodud kõik vajalik, et lai kasutajate ring saaks ennast kurssi viia raamatupidamisarvestuse korraldamisega.

2010. aastal ilmus Maire Otsus-Carpenterilt kirjastuse Äripäev vahendusel 141-leheküljeline raamat „**Väikeettevõtte raamatupidamine**“. Põhjalikumalt on magistritöös tutvustatud kordustrükki aastast 2014. Maire Otsus-Carpenter on audiitor, koolitaja, lõpetanud Tartu Ülikooli rahanduse ja krediidi eriala. (Otsus-Carpenter 2010)

Käesolevas magistritöös vaadeldud periood 2005–2011 lõppes Eesti jaoks järjekordse uuendusega: käibele tuli uus rahaühik; Eesti kroon asendus Euroopa Liidus käibel oleva rahaühikuga euro. Rahaühiku vahetus tõi kaasa vajaduse selgitada raamatupidajatele ja ettevõtete juhtidele, mida teha osakapitali muutes. Kirjastuse Pandekt vahendusel ilmus 48-leheküljeline trükis „**Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal**“. Kõnealuse trükise autorid on Alar Kaup ja Madis Peil. (Kaup, Peil 2011) Trükises selgitatakse põhjalikult, kuidas toimida ettevõttes, et muuta seni kajastatud osakapitali rahaühikut. Brošüüris on viis peatükki. Peatükkides kirjeldatakse europõhisele osakapitalile ülemineku üldpõhimõtteid, välja tuuakse protseduuride lühikirjeldus, mida teha põhikirjaga, milline peab olema üldkoosoleku protokoll ja otsus. Viimases peatükis antakse põhjaliku näite abil ülevaade sellest, kuidas Äriregistris vajalik protseduur teha. (*Ibid.*, 2011)

Magistritöö autori arvates on see raamat väga vajalik ettevõtte omanikele ja raamatupidajatele, lihtsustamaks osakapitali vastavusse viimist käibel oleva rahaühikuga. Raamat on kirjutatud lihtsalt ja arusaadavalt, kajastatud on kõik sammud, et osakapital vastavusse viia.

Magistritöö autor on kõnealustesse perioodidesse peale raamatupidamist selgitatavate ja õpetatavate trükiste valinud ka praktiliste ülesannete raamatuid ja ülesannete kogumikke. 2010. aastal avaldas Rafiko Kirjastus 47-leheküljelise ülesandekogu „**70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet**“, mille autorid on Sander Karu, Raili Kuusik ja Kertu Lääts (Karu *et al.* 2010).

Sander Karu on koolitaja, lektor ja paljude raamatute kaasautor (Alver, Alver 2011a, 500). Kertu Lääts on majandusteadlane, dotsent (Alver, Alver 2011a, 703). Raili Kuusik on töötanud avalikus sektoris pearaamatupidaja, koolitaja ja õppejõuna (Karu *et al.* 2010).

„70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet“ sobib kasutada koolitustel, mis keskenduvad sellistele teemadele nagu kulude juhtimine ja arvestus, raamatupidamine, finantsarvestus ja -juhtimine, maksundus ja samuti majandusarvestus. Raamatu üks autoreid Sander Karu peab oluliseks kulude juhtimise ja arvestuse põhjalikku ja detailset ülevaadet enne praktiliste ülesannete lahendamist, mis aitaks teadmisi kinnitada selles valdkonnas. Raamatu autori arvates on raamat mõeldud üliõpilastele, raamatupidajatele, analüütikutele, finantsistidele, juhtidele, investoritele ja kõigile teistele huvilistele, kes tegelevad kulude juhtimise ja arvestusega. Trükis sisaldab nii ülesandeid kui ka märksõnade registrit. Sisukorras on toodud eksitav info, nagu oleks ülesannete vastused antud raamatu lõpus. Ülesannete vastused võib siiski leida internetikeskkonnast. (*Ibid.*, 2010)

Magistritöö autori arvates on nimetatud trükis ülesannete kogu, mille põhjal iseseisvalt õppida ja infot saada ei ole võimalik. Õppijale ja informatsiooni hankijale oleks sellest raamatust abi rohkem siis, kui raamatus oleks välja toodud ülesanded koos lahendustega.

2011. aastal ilmus Lehte ja Jaan Alverilt kirjastuse Deebet vahendusel kaks raamatut – „**Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I**“ ja „**Majandusarvestus ja rahandus: leksikon II**“. Esimene osa on 706-leheküljeline ja teine osa 676-leheküljeline. (Alver, Alver 2011a, 2011b) Magistritöö autori arvates on need raamatud väga vajalikud. Raamatutes on majandusarvestuse ja rahandusega seotud isikute tutvustamine, välja toodud majandusmõisted ja tutvustatud ka pealkirjas mainitud valdkondade tekkimist ja ajaloolist arengut. Suurt rõhku on pandud oskussõnavarale ehk terminoloogiale, et see oleks ühtne ja täpne. Raamatutes on antud ülevaade paljudest raamatupidamises kasutatavatest meetoditest ja toodud näiteid nende rakendamisest. Leksikone ei saa küll kasutada õppematerjalina, kuid hea kasutada käsiraamatuna.

Aastatel 2005–2011 toimus raamatupidamisteoorias mitmeid muudatusi. Magistritöös on sellest perioodist kajastatud üheksa raamatut, lähemalt tutvustatud seitset raamatut. Sel ajal ilmunud eestikeelsete raamatute autorid on kõrgkoolide õppejõud-lektorid, raamatupidajad, vandeaudiitorid ning muude erialade esindajad. Kirjutiste tekstid on asjakohased ja kergesti arusaadavad. Trükised on mõeldud nii algajatele kui ka edasijõudnutele, ettevõtete finants- ja tegevjuhtidele ning raamatupidajatele. Eelnevatel perioodidel ilmus mitmeid raamatuid, mis olid

suunatud kindlale valdkonnale, antud perioodil ilmus üks kindlale valdkonnale mõeldud raamat: „Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal“. Raamatutes kirjeldatakse raamatupidamise finantsaruannetes esitatud sisulist poolt. Raamatupidamiskirjanduse kvaliteet on tähtis, kuna kirjandus täidab olulist rolli raamatupidajate arendamisel ning lugejate teadmiste täiendamisel. Paljud trükised olid varasemate raamatute täiendatud versioonid. Raamatupidamise terminoloogia tase sellel perioodil ei muutunud.

1.5. Raamatupidamiskirjandus Eestis aastatel 2012–2019

2014. aastal ilmus Maire Otsus-Carpenterilt kirjastuse Äripäev vahendusel 158-leheküljeline raamat „**Väikeettevõtte raamatupidamine**“. Raamat on mõeldud nii neile, kes soovivad raamatupidamisega esmast tutvust teha, kui ka raamatupidamisteadmistega väikeettevõtte juhtidele. (Otsus-Carpenter 2014)

Raamatus selgitatakse raamatupidamise korraldamist väikeettevõtetes. Kasulikku infot ja näpunäiteid saavad nii firmade omanikud, kes soovivad oma ettevõtte raamatupidamisest rohkem teada, kui ka inimesed, kes on raamatupidamisega rohkem või vähem kokku puutunud. Tänu praktilistele näidetele on raamatust kasu nii alustavale raamatupidajale kui ka raamatupidamist alles õppivale inimesele. Kõnealune raamat on kordustrukk, kus on ajakohastatud ühte peatükki. Raamatus esineb mitmeid kordusi, kuid see tulenes sellest, et autor pidas kirjutades silmas olukorda, kus mõned lugejad ei pruugi raamatut algusest lõpuni läbi lugeda. Autori eesmärk oli, et pärast raamatu läbilugemist mõistaks lugeja majandustehingute tegemisel, kuidas tehingut raamatupidamisaruandes kajastada. (*Ibid.*, 2014)

Raamat koosneb viiest peatükist, kus tutvustatakse raamatupidamise algtõdesid, raamatupidamisaruannete koostamise põhimõtteid ning raamatupidamistava, antakse lühiülevaade raamatupidamise aastaaruandest ja selgitatakse põhjalikult majandustehingute kajastamist väikeettevõttes. Viimases peatükis tutvustatakse raamatupidamise aastaaruande koostamist, näite varal kirjeldatakse raamatupidamise aastaaruande põhjaruannete koostamise käiku. (*Ibid.*, 2014)

Magistritöö autori arvates on kõnealune raamat vajalik kõigile väikeettevõtete omanikele, et aru saada raamatupidamise olemusest. Raamatus kajastatud näited aitavad teoreetilist osa mõista. Raamatu autor on lihtsalt ära seletanud raamatupidamises kasutusel olevad põhimõisted. Mainitud

raamat ei ole siiski lihtne ja arusaadav raamatupidamisest kaugel olevatele inimestele, kelleks enamik väikeettevõtete omanikke on. Raamatus on käsitletud raha ajaväärtust ja liitlausendeid, mis ei pruugi olla huvitavad ja arusaadavad väikeettevõtte juhtidele, kellele raamatu autor kirjutise suunanud on. Raamatus on mõned tõlked inglise keelest väärad (nt *public limited company, plc* – aktsiaselts; *private limited company, ltd* – osaühing). Kuigi raamatu autor selgitab kahe raamatupidamises kasutuses oleva mõiste „kohustus“ ja „kohustis“ erinevust, jääb ta raamatus ikka väärade termini juurde.

2016. aastal ilmus kirjastuse Pakett trükikojas Juta Tiku kirjutatud eestikeelne 326-leheküljeline pehmes köites raamat „**Finantsarvestus**“ (Tikk 2016).

Raamat „Finantsarvestus“ on mõeldud kasutamiseks õppevahendina rakenduskõrgkoolides. 2016. aasta trükk on varasemate raamatute täiendatud versioon. Raamatus tutvustatakse erinevates peatükkides raamatupidamise arvestust – käibevara, põhivara, lühiajaliste ning pikaajaliste kohustiste arvestust. Eraldi peatükid on pühendatud omakapitali arvestusele aktsiaseltsis, kasumi arvestamisele ja rahavoogude aruande koostamisele. Iga peatükk lõpeb küsimuste ning iseseisvaks lahendamiseks mõeldud ülesannetega. Raamatu lõpuosas on kasutatud terminite selgitused koos ingliskeelsete vastetega. Raamatu lõpus on antud ka ülesannete vastused. Lisades on bilansiskeemi näidis, kasumiaruande skeemid 1 ja 2 ning kaudmeetodil koostatud rahavoogude aruande skeem. (*Ibid.*, 2016)

Magistritöö autori arvates on Juta Tikk raamatu „Finantsarvestus“ hästi lihtsalt ja arusaadavalt koostanud. Iga peatüki lõpus on teadmiste kinnistamiseks toodud ülesanded, mille vastused leiab raamatu lõpuosas. Raamat on eestikeelne, kuid majandustehingute terminitele on lisatud ingliskeelne vaste: näiteks majandustehing – *transaction*, kontoplaan – *chart of accounts*.

2017. aastal avaldas kirjastus Deebet Lehte ja Jaan Alveri raamatu „**Finantsarvestus: põhikursus**“. 552-leheküljeline raamat on 2004. aastal ilmunud esimese ja 2009. aastal ilmunud teise väljaande, uus täiendatud ning ajakohastatud trükk. Raamat on mõeldud algajale finantsarvestusega kokkupuutuval inimesele. (Alver, Alver 2017).

Jaan Alver on TPI lõpetanud majandusteaduskonna ökonomikainsenerina majandusliku informatsiooni mehhaniseeritud töötlemise organiseerimise erialal, majandusteadlane, Tallinna Tehnikaülikooli (lühendina TTÜ) Ärikorralduse instituudi emeriitprofessor ning mitme raamatu

autor (Alver, Alver 2011a, 57). Lehte Alver on lõpetanud TRÜ rahanduse ja krediidi eriala, majandusteadlane, ökonoomikakandidaat, TTÜ Ärikorralduse instituudi emeritprofessor, mitme raamatu autor või kaasautor (Alver, Alver 2011a, 58).

Raamat „Finantsarvestus: põhikursus“ on mahukas eestikeelne raamatupidamisalane finantsarvestuse põhikursus. Raamat sobib nii õpikuna kasutamiseks kui ka väikeettevõtete raamatupidajatele finantsarvestusest arusaamiseks. 2017. aasta finantsarvestuse raamat on täiendatud trükk, milles on ajakohastatud varasemaid, 2004. ja 2009. aastal ilmunud raamatuid. (Alver, Alver 2017)

„Finantsarvestus: põhikursus“ koosneb kaheksateistkümnest peatükist. Alguses antakse ülevaade arvepidamise ajaloost, arvepidamisest muistsel ning keskajal, selgitatakse kahekordse kirjendamise tekkimist ning tutvustatakse ajaloo kuulsamaid mitteraamatupidajaid raamatupidamises. Raamatu autorite arvates peaks kuiv raamatupidamine muutuma huvitavamaks, kui veidi uurida raamatupidamise arengut (*Ibid.*, 12). Eraldi peatükkides tuuakse esile teave finantsarvestuse korralduse ja majandusarvestuse süsteemi ning raamatupidamise aluste kohta. Raamatu autorid on alates kolmandast peatükist kõigile eestikeelsetele finantsarvestuses kasutusel olnud sõnadele lisanud ingliskeelse vaste. Autorid pööravad tähelepanu terminitele „kohustus“ ja „kohustis“. Raamatupidamises on kasutusel termin „kohustis“, mille ingliskeelne vaste on *liability*. Kaua aega aga kasutati raamatupidamises terminit „kohustus“, inglise keeles *obligation*, selles kontekstis, kus oleks pidanud kasutama terminit „kohustis“. (*Ibid.*, 61)

Autorid suunavad tähelepanu ka ingliskeelsele terminile *gain*, mille vastena eesti keeles on levinud termin „kasum“. Selline terminikasutus võib aga tekitada finantsaruannete väärti mõistmist. Korreksem eestikeelne vaste terminile *gain* on „mittepõhitegevuslik tulu; tulum“. (*Ibid.*, 61–62)

Raamatupidamise aluste peatükis tuuakse välja raamatupidamise põhivõrrand, mis selgitab lihtsalt raamatupidamist tervikuna (*Ibid.*, 97–100). Raamatu autorid kirjeldavad kahekordset kirjendamist, korrigeerimis- ja lõpetamiskandeid. Eraldi teemadena käsitletakse arvestusi, nagu raha- ja lühiinvesteeringute arvestus, debitoorse lühivõla arvestus, varude ja põhivara arvestus, lühikohustiste ja pikaajaliste kohustiste arvestus, selgitatakse arvestuste põhimõisteid ja seda, kuidas mingi arvestus toimub. Kassa ja pangakontode alapeatükis tuuakse elulisi näiteid selle kohta, kus raamatupidajad või siis inimesed, kel tänu oma positsioonile ettevõttes oli ligipääs

rahale (kassa või pangakonto), kasutasid ära oma positsiooni ning varastasid raha (*Ibid.*, 174–183). Debitoorse lühivõla arvestus hõlmab nõudeid ostjate vastu, raamatus on näidis arvest kui dokumendist, selgitatakse, millised on kanded teenuste osutamisel või kaupade müügil ning kuidas, millal ja millistel meetoditel tuleks nõuded kanda ebatõenäoliseks (*Ibid.*, 195–207). Varude arvestuse peatükis selgitavad autorid, millised varud ettevõttes olla võivad, kuidas toimub varude arvestus, millised eelised on varude arvestuse pidevsüsteemi kasutades ja millised eelised varude arvestuse perioodilist süsteemi kasutades (*Ibid.*, 214–221). Inventeerimise alapeatükis selgitatakse inventuuri tegemise olulisust, inventuuri käigus selgunud puudu- ja ülejääkide põhjuseid (*Ibid.*, 222–225). Põhivara arvestuses antakse ülevaade palju tuntud materiaalsest põhivarast ehk ainelisest põhivarast – sellist sõnastust ei ole teistes raamatupidamist käsitlevates raamatutes kasutatud (*Ibid.*, 243). Eraldi peatükis käsitlevad autorid loodusvarade kajastamist ja selgitavad mida tähendab depretsieerimine (*Ibid.*, 253). Raamatu autorid kasutavad raamatupidajate seas tuntud termini „immateriaalne põhivara“ asemel uut eestipärast terminit „ainetu põhivara“ (*Ibid.*, 261). Kohustiste kohta on koostatud kaks mahukat peatükki, kus kirjeldatakse, millised kohustised ettevõtetel olla võivad ja kuidas nende kohta arvestust peetakse. Viimastes peatükkides tuuakse välja erinevad ettevõtlusvormid ning eraldi peatükk on pühendatud rahakäibe aruandele. Kõik peatükid lõppevad testi, ülesannete ning ristsõnaga peatüki teema kohta, mis aitavad peatükis kajastatud teadmisi kinnistada. Raamatu lõpus tuuakse välja kasutatud oskussõnade selgitused ja ingliskeelsed vasted. Raamatus kajastatud ülesannete vastused leiab raamatu lõpuosast. Autorid on lisanud teoreetiliste tekstide vahele naljanupukesi, mis teevad kirjutisega tutvumise lõbusamaks. (*Ibid.*, 2017)

Magistritöö autori arvates on kõnealune raamatupidamisteemaline raamat „Finantsarvestus: põhikursus“ (2017) väga hea ja hästi õpetlik. Raamatut on kerge lugeda, sõltumata sellest, et raamat on mahukas, sest autorid on raamatu huvitavamaks tegemiseks lisanud naljanupukesi. Raamatu ülesehitus on väga selge ja arusaadav. Hästi on selgitatud kõiki raamatupidamist puudutavaid teemasid. Kõikidele eestikeelsetele terminitele on lisatud ingliskeelne vaste, mis aitab rahvusvahelisest kirjandusest ja aruannetest paremini aru saada, kui teatakse ingliskeelsele terminile täpset eestikeelset vastet. Raamatus on palju elulisi näiteid, nagu näiteks ohtude kohta elust enesest (*Ibid.*, 424–431), näide inventeerimisel selgunud pahatahtliku puudujäägi kohta (*Ibid.*, 225). Raamat sobib nii algajatele kui ka edasijõudnutele, see on kindlasti väga hea õppematerjal.

2017. aastal avaldas kirjastus MR Office Monika Nikitina-Kalamäe koostatud „**Finantsarvestuse ülesannete kogu**“. 168-leheküljeline raamat on mõeldud kõrgkoolidele õppematerjaliks. Raamat on autori kolmas täiendatud ning ajakohastatud trükis. Raamatu koostamisel on arvesse võetud Lehte ja Jaan Alveri õpikut „Finantsarvestus: põhikursus“. Raamat koosneb seitsmest peatükist, millest viimases leiab ülesannete vastused. (Nikitina-Kalamäe 2017). Monika Nikitina-Kalamäe on Tallinna Tehnikaülikooli lektor (*Ibid.*, 2017). Ta on eelnevatel aastatel kirjutanud raamatu „**Finantsarvestuse aluste ülesannete kogu**“ (2011) (Nikitina-Kalamäe 2011) ja olnud kaasautor raamatus „**Raamatupidamise ülesannete kogu**“ (2002) (Nikitina, Sikk 2002).

Magistritöö autori arvates on raamat „Finantsarvestuse ülesannete kogu“ väga vajalik ja lihtsalt ning arusaadavalt üles ehitatud. Ülesanded on jaotatud peatükkidesse, mille koostamisel on arvestatud bilansi ülesehitust. Enne ülesandeid on lühidalt selgitatud peatükis kajastatud termineid. Iga peatükk lõpeb testiga, mis kinnistab selles peatükis kajastatud. Väga hea ja lihtne on kohe kontrollida ülesannete vastuseid, mis on välja toodud eraldi peatükis.

2018. aastal ilmus õppejõud Janek Keskküla kirjutatud raamat „**Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile**“, kirjastaja J. Keskküla vahendusel. 192-leheküljeline raamat on mõeldud eeskätt raamatupidajatele ja väikeettevõtjatele, kes soovivad oma raamatupidamist ise korraldada. Maksuarvestuse raamatuid ja ülesannete kogumikke pole Eestis palju välja antud, mistõttu on kõnealune raamat oluline. (Keskküla 2018)

„Finants- ja maksuarvestuse“ sisuline pool on eelkõige mõeldud raamatupidajatele 5. taseme kutseeksami sooritamiseks. Raamat sobib samuti kasutamiseks raamatupidamist ise tegevatele väikeettevõtjatele. Kõige olulisem info raamatupidamises ja maksuarvestuses selgitatakse lihtsas keeles ja arusaadavalt raamatu lugejatele. Raamat koosneb kuuest peatükist. Peatükkides selgitatakse finantsarvestuse aluseid, ettevõtte vara arvestust, ettevõtte kohustiste ja omakapitali arvestust ning viimases peatükis majandusaasta aruande koostamist. Maksuarvestuse osas käsitletakse enim vaidlusi tekitanud probleeme. Iga peatüki lõpus on hulk ülesandeid, mis toetavad teooriat selgitustena. Lisade näidistes tuuakse välja bilansi põhi, kasumiaruande skeemide 1 ja 2 põhjad, päevaraamat, pearaamat, käibeandmik, bilansiskeem ning kasumiaruande skeemid 1 ja 2 (*Ibid.*, 2018). Eraldi peatükk sisaldab näidisülesannete lahendustega vastuseid. Olulised terminid on välja toodud ka inglise keeles. (*Ibid.*, 2018)

Magistritöö autori arvates on raamat „Finants- ja maksuarvestus“ väga oluline, sest varem pole maksuarvestuse kohta eestikeelseid raamatuid välja antud. Raamat on eestikeelne, kuid olulisemad ja rohkem kasutuses olevad terminid on välja toodud ka inglise keeles. Raamat on koostatud arusaadavalt ja lihtsalt. Peatükkide lõpus on teooria kinnistamiseks ülesanded, mida lahendades saab kergemini selgeks raamatupidamise põhitõed. Väga hea, et raamatu lugeja saab ülesannete tegemisel kontrollida vastuseid, mis on toodud raamatu viiendas peatükis.

Maailm areneb tohutu kiirusega. Üks enim arenenud tulevikusuundi on digimaailm. Raamatuid kirjutatakse ja avaldatakse tänapäeval tihti internetis. Käesoleva magistritöö autor valis kõnealuse perioodi üheks näiteks Krista Teearu kirjutatud ja Pilvebüroo kirjastatud 59-leheküljelise e-raamatu „**Raamatupidamine lihtsalt ja selgelt**“, mis on ilmunud ka paberkandjal. Paberkandjal ilmunud raamatu maht on 96-lehekülge. Raamat ei ole mõeldud raamatupidajatele ja algajatele õpikuna kasutamiseks, vaid pigem ettevõtjatele, et aidata neil mõista, kuidas raamatupidamine ettevõttes praktiliselt toimib. (Teearu 2018)

Trükis kujutab endast tutvustavat materjali ühe ettevõtte esimese tegevusaasta näitel, hõlmates selgitusi ja juhendeid alates ettevõtte loomisest ja raamatupidamise sisseseadmisest kuni majandusaasta aruande koostamiseni ning dividendide maksamiseni (*Ibid.*, 2018). Raamatus selgitatakse väga lihtsalt ja arusaadavalt ettevõtte loomist: mida ettevõtte loomine kaasa toob ning millega peab ettevõtte loomisel arvestama. Tutvustatakse ka lihtsamaid majandustehinguid. Raamatut sirvides jääb kajastatud seletuste järjestus magistritöö autorile segaseks, kuid peamised raamatupidamises kajastust nõudvad tehingud on välja toodud ning selgitatud.

Aastatel 2011–2019 ilmunud ja magistritöös kajastatud kuue eestikeelse raamatu autorid on kõrgkoolide õppejõud, vandeaudiitorid, raamatupidajad. Need raamatud on peamiselt mõeldud väikeettevõtjatele ja -firmaomanikele, kuid ka finantsjuhtimist õppivatele üliõpilastele. Üks esimesi raamatuid, kus käsitletakse maksuarvestust, on avaldatud sellel perioodil. Raamatud on heaks abiks ettevõtete finantsjuhtidele, raamatupidajatele ja tegevjuhtidele. Magistritöö viimasel kajastatud perioodil on uuenduseks e-raamatute avaldamine. Vaadeldud perioodil on ilmunud kõige parem raamatupidamistrükis, mida saab kasutada õpikuna ja mida on huvitav lugeda, selleks on Lehte ja Jaan Alveri õpik „Finantsarvestus: põhikursus“. Terminoloogia tase on selle perioodi raamatutes muutunud paremaks.

2. RAAMATUTE ANALÜÜS

Raamatute analüüsi saab teha mitmel viisil. Käesolevas magistritöös analüüsitakse aastatel 1990–2019 ilmunud eestikeelset raamatupidamiskirjandust, keskendudes põhjalikumalt esimeses peatükis välja toodud raamatutele. Raamatuid analüüsitakse nii autoritest (sugu, seotus kõrgkoolidega, töökogemus), viitamisest, mahust ja sisust kui ka otstarbest lähtudes.

2.1. Raamatute analüüs autorite järgi

Käesolevas magistritöös analüüsitakse raamatute autorite soolist jaotust, seotust kõrgkoolidega ning töökogemust. Aluseks on võetud autorid, kelle raamatuid on magistritöö esimeses osas põhjalikumalt tutvustatud (lisa 1).

Ali Coskun uuris aastatel 2000–2013 Türgi raamatupidamiskirjandust. Ta avaldas oma uurimuse kohta artikli „Exploring the Accounting History Research in Turkey: Publishing Patterns of Academicians“ (2015). Ali Coskun uuris Türgi raamatupidamiskirjandust mitme kriteeriumi järgi, näiteks üks uuringusuund oli autorite sooline analüüs. Veel uuriti artiklite autorite institutsioonilist kuuluvust, millised olid enim avaldatud autorid ning põhilisemad artiklite avaldamise ajakirjad. Samuti uuriti, kui palju oli aastail 2000–2013 Türgi raamatupidamisartiklite autorite hulgas naisi ja kui palju mehi. (Coskun, Gungormus 2015)

Portugali raamatupidamiskirjanduse analüüsist on koostatud artikkel „An analysis of accounting history research in Portugal: 1990–2004“, autoriks De Serra Faria Ana Rita Silva, kes uuris Portugali raamatupidamiskirjandust aastatel 1990–2004. Ta vaatles oma uuringus kokku 283 artiklit, raamatut, esitlust jne, perioodiks oli valitud 15 aastat. Uuringu käigus analüüsis ta, kus on artiklid avaldatud, kas teosed on loonud üks autor või on tegemist mitme autori koostööga. Samuti uuris De Serra Faria Ana Rita Silva raamatupidamiskirjutiste autorite soolist koosseisu, st kui paljud autoritest olid naised ja kui paljud mehed. (De Serra Faria 2008)

Magistritöö autori valitud kahekümne kaheksa eestikeelse raamatupidamist käsitleva raamatu autoreid on kokku kakskümmend seitse: Erik Linnaks, Kaido Kallas, Sander Karu, Raili Kuusik, Kertu Lääts, Vello Järve, Taivo Kastan, Alar Kaup, Madis Peil, Anne Nuut, Enn Leppik, Mare Rebane, Ly Lobjakas, Viia Parts, Anu-Ell Visberg, Lehte Alver, Jaan Alver, Janek Keskküla, Maire Otsus-Carpenter, Juta Tikk, Monika Nikitina-Kalamäe, Krista Teearu, Jaak Kütt, Vello Volt, Peeter Riit, Andres Root ja Margus Tammeraja.

Magistritöös uuritud eestikeelse kirjanduse autorite soolist koosseisu vaadeldes tuleb märkida, et perioodil 1990–2019 on palju raamatupidamisteemalisi raamatuid ilmunud naissoost autoritelt. Võrreldes Nõukogude Liidu ajal ilmunud eestikeelsete raamatupidamiskirjutistega on naissoost autorite osakaal märkimisväärselt kasvanud pärast 1990. aastat. Magistritöös tutvustatud eestikeelsete raamatute 27 autorist on 15 mehed ja 12 naised (tabel 1). Tabelis 2 on välja toodud perioodide kaupa magistritöös tutvustatud raamatute autorite koosseisuline osatähtsus (tabel 2).

Tabel 1. Eesti autorite sooline jaotus

Eesti autorite sooline jaotus	Arv
Meesautorid	15
Naisautorid	12
Kokku	27

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Tabel 2. Autorite koosseisuline osakaal periooditi

Periood	Autorite osakaal	
	meesautorid	naisautorid
1990–1997	6	4
1998–2004	5	1
2005–2011	6	3
2012–2019	2	5

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Enne 1990. aastat olid eestikeelsete raamatupidamist käsitlevate raamatute autorid enamasti mehed, naissoost autoreid oli väga vähe. Esimene teadaolev naissoost autor oli Lilli Ibrus, kellelt

ilmus 1922. aastal eestikeelne „Raamatupidamise õpiraamat“. Anne Heinsalu on oma magistritöös uurinud aastail 1945–1990 ilmunud eestikeelsete raamatupidamisteemaliste raamatute autorite soolist koosseisu. Anne Heinsalu leidis uuringu põhjal, et aastatel 1945–1990 koostasid raamatupidamistrükiseid järgmised naissoost autorid: Juta Sarapik, Vaiki Luigaleht, Leida Kanne, Heidi Soe ja Sinaida Kalnin. (Heinsalu 2018)

Käesoleva magistritöö autor vaatles aastatel 1990–2019 avaldatud eestikeelse raamatupidamiskirjanduse autorite töökogemust. Aluseks on võetud nende 26 raamatu autorid, kelle väljaandeid käesoleva magistritöö esimeses osas põhjalikumalt tutvustati. Analüüsimate jäid need eestikeelsete raamatupidamistrükiste autorid, kelle teoseid küll esimeses osas mainiti, kuid mis ilmusid enne käesolevas magistritöös uuritavat perioodi.

Töökogemuse eristus on tehtud järgmiselt, kajastatud tabelina lisas 1:

- majandusteadlane;
- õppejõud/lektor – kõrgkoolis õpetav pedagoog;
- raamatupidaja/pearaamatupidaja;
- audiitor;
- koolitaja – pikaajalise kogemusega oma valdkonnas, kes annab edasi teadmisi, oskusi ning hoiakuid kursustel ning koolitustel ehk annab lühiõpetusi, pole koosseisuline töötaja ülikoolis;
- muu – näiteks projektijuht, tegevjuht, vanemrevident, müügidirektor jne.

Lisas 1 toodud Eesti autorite töökogemuse võtab kokku tabel 3.

Tabel 3. Eesti autorite töökogemuse koondtabel

Töökogemus	Arv
Majandusteadlane	12
Õppejõud/lektor	18
Raamatupidaja	7
Audiitor	9
Muu	15
Koolitaja	9

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Magistritöös nimetatud autoritest on paljud õpetanud Eesti kõrgkoolides. Mõned autorid on tööalaselt seotud auditeerimise valdkonnaga ja paljudel autoritel on lisaks veel töökogemus kõrgkooli juures (õppetooli juhataja jne). Endises Tallinna Polütehnilises Instituudis (tänapäeval Tallinna Tehnikaülikoolis) on õpetanud Kaido Kallas, Erik Linnaks, Vello Volt, Peeter Riit, Andres Root, Sander Karu, Juta Tikk, Lehte Alver ja Jaan Alver ning Monika Nikitina-Kalamäe. Majanduskooli õppejõud on Janek Keskküla. Enn Leppik, Vello Järve ja Kertu Lääts on õpetanud Tartu Ülikoolis (lühendina TÜ). Lehte ja Jaan Alver ning Juta Tikk on olnud õppejõuks kõrgkoolis Estonian Business School (lühendina EBS). Paljud autorid nagu Lehte Alver ja Jaan Alver, Monika Nikitina-Kalamäe, Vello Volt, Erik Linnaks, Sander Karu ning Juta Tikk on olnud õppejõuks mitmes kõrgkoolis. Maaülikoolis (varem Eesti Põllumajanduse Akadeemia ning Eesti Põllumajandusülikool, lühendina MÜ) on aastaid õppejõuks Anu-Ell Visberg, samuti on selles ülikoolis olnud õppejõuks Mare Rebane ja Viia Parts. Mainori Kõrgkoolis on olnud õppejõuks Maire Otsus-Carpenter. Raili Kuusik on olnud õppejõud Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis. Sander Karu on olnud lektor International University Audentes (2008. aastast liitus Audentes Tallinna Tehnikaülikooliga). 18-st raamatu autorist, kes on õppejõud/lektorid, on üheksa mehed ja üheksa naised. Kuigi magistritöös kajastatud raamatute autoritest on pooled meessoost ja pooled naissoost, siis magistritöö autor on tähele pannud, et kõrgkoolides domineerivad majandusarvestuse erialal naisõppejõud, mida võiks tulevikus täpsemalt uurida/analüüsida.

Autorite töökogemuse kõrgkoolide juures võtab kokku tabel 4. Autorite töökogemus vastava kõrgkooli juures on kajastatud tabelis 5.

Tabel 4. Eesti autorite kõrgkoolides õpetamise koondtabel

Õppeastutus	Arv
Tallinna Tehnikaülikool (TalTech)	10
Tartu Ülikool (TÜ)	6
Maaülikool (MÜ)	3
Majanduskool	2
Estonian Business School (EBS)	3
Mainori Kõrgkool	1
Muu kõrgkool	5

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Tabel 5. Eesti autorite töökogemus kõrgkoolides

Autor	TalTech	TÜ	MÜ	EBS	Muud kõrgkoolid
Alver, Jaan	+	+	–	+	–
Alver, Lehte	+	+	–	+	–
Järve, Vello	–	+	–	–	–
Kallas, Kaido	+	–	–	–	–
Karu, Sander	+	–	–	–	+
Keskküla, Janek	–	–	–	–	+
Kuusik, Raili	–	–	–	–	+
Lääts, Kertu	–	+	–	–	–
Leppik, Enn	–	+	–	–	–
Linnaks, Erik	+	–	–	–	+
Nikitina-Kalamäe, Monika	+	–	–	–	+
Otsus-Carpenter, Maire	–	–	–	–	+
Parts, Viia	–	–	+	–	–
Rebane, Mare	–	–	+	–	–
Riit, Peeter	+	–	–	–	–
Root, Andres	+	–	–	–	–
Tikk, Juta	+	+	–	+	+
Visberg, Ann-Ell	–	–	+	–	–
Volt, Vello	+	–	–	–	+
Kokku	10	6	3	3	8

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Magistritöös nimetatud autoritest on üheksa audiitorid – Erik Linnaks, Anne Nuut, Kaido Kallas, Enn Leppik, Maire Otsus-Carpenter, Mare Rebane, Peeter Riit, Andres Root ning Vello Volt. Raamatupidamisvaldkonna töökogemus on magistritöös kajastatud autoritest mitmel, näiteks Krista Teearul, Mare Rebasel, Viia Partsil, Raili Kuusikul, Maire Otsus-Carpenteril ja Vello Järvel ning Margus Tammerajal. Koolitajana on oma kogemusi jaganud Jaan ja Lehte Alver, Anne Nuut, Maire Otsus-Carpenter, Monika Nikitina-Kalamäe, Sander Karu, Raili Kuusik, Juta Tikk ja Janek Keskküla. Majandusteadlasi on raamatute autoritest kaksteist: Erik Linnaks, Lehte Alver, Jaan Alver, Kaido Kallas, Enn Leppik, Kertu Lääts, Viia Parts, Mare Rebane, Peeter Riit, Andres Root, Vello Volt ja Vello Järve. (Lisa 1)

Aastatel 1990–2019 avaldatud eestikeelsete raamatupidamisteemaliste raamatute kõigi autorite töökogemus on sobiv, et kirjutada erialaseid raamatuid.

2.2. Viiteanalüüs

Paljud inimesed kasutavad oma töödes tihti teiste autorite loodud tekste, ideid, väiteid, andmeid ja palju muud. Viitamist peetakse kirjanduse oluliseks osaks. Põhjused, miks viidata oma töös teistele autoritele, on järgmised:

- viitamine näitab teise autori tunnustamist;
- tänu viitele on võimalik pöörduda algallika poole;
- selged tõendid argumentidele;
- viited aitavad vältida plagiaati.

Artikli „*Cite and seek: Exploring accounting history through citation analysis of the specialist accounting history journals, 1996 to 2008*“ autor Jayne Elizabeth Bisman kirjutab oma uurimistööst, mis keskendus viidete kasutamisele teadusartiklites. Artikli autor uuris 13-aastase perioodi jooksul, ajavahemikus 1996–2008, ilmunud 546 raamatupidamisartiklis kasutatud viitamist. (Bisman 2011)

Annette Vincent ja Dianne Ross kirjutasid oma artiklis „*Citation Analysis of the Decision Sciences Journal*“ (2000) viidete analüüsi tähtsusest. Viidete analüüsi saab teha kahel viisil: elektrooniliselt ja manuaalselt. Nad pidasid oluliseks seda, kui palju autorid oma teaduslikes kirjutistes viitavad, samuti kui palju viitavad autorid oma varasematele teostele. (Vincent, Ross 2000)

Analüüsitud on käesoleva magistritöö esimeses peatükis põhjalikumalt käsitletud ja aastatel 1990–2019 ilmunud eestikeelsete raamatupidamisteemaliste raamatute viiteid. Uuritud on, kas raamatupidamisraamatutes on viidatud autori enda teisele väljaandele, teisele autorile või mõnele õigusaktile, kas on viidatud välisautorite raamatutele või muule. Magistritöös ei ole analüüsitud, mitu korda on mingile allikale või kasutatud kirjandusele viidatud.

Analüüsitud raamatutes esinenud viited on rühmitatud järgmiselt:

- viited õigusaktidele;
- viited autori enda teistele kirjutistele;
- viited võõrkeelsetele autoritele;
- viited eesti autoritele ja muule.

Vaadeldud 28 raamatus on kokku 704 viidet. Nagu tabelist (lisa 2) näha, on kõige rohkem viiteid Lehte ja Jaan Alveri raamatutes „Finantsarvestus: põhikursus“, kus on kokku 119 viidet ja Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I ja II“, kus on kokku 343 viidet.

Autorite viiteid oma teistele raamatutele on 24. Enda teistele raamatutele on viidanud näiteks Lehte ja Jaan Alver oma raamatutes „Finantsarvestus: põhikursus“, „Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I ja II“, Maire Otsus-Carpenter raamatus „Väikeettevõtte raamatupidamine“, Sander Karu, Raili Kuusik ja Kertu Lääts oma raamatus „70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet“, Vello Järve raamatus „Finantsarvestus I“, Vello Järve ja Taivo Kastan raamatus „Käibevara ja selle arvestus“, Kaido Kallas raamatus „Finantsarvestuse alused“ ja Erik Linnaks raamatutes „Kontserni raamatupidamine“, „Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine: Eesti raamatupidamise seaduse rakendusi“ ning „Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine“.

Teiste autorite teostele on viidatud 589 korral, nendest eesti autorite teostele on viidatud 151 korral ja 438 korral on viidatud välisautorite teostele. Välisautoritele on enim viidatud Lehte ja Jaan Alveri raamatus „Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I ja II“, kus on viiteid 244. Eesti teistele autorite raamatutele ei ole Lehte ja Jaan Alver oma raamatus „Finantsarvestus: põhikursus“ viidanud. Viitamine teistele autoritele (nii eesti kui välisautoritele) näitab teiste autorite tunnustamist ning tänu viitele on hea pöörduda algallika poole. Kaheteistkümnes raamatus on viidatud eesti teise autori teosele: Janek Keskküla „Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile“, Monika Nikitina-Kalamäe „Finantsarvestuse ülesannete kogu“, Jutta Tikk „Finantsarvestus“, Maire Otsus-Carpenter „Väikeettevõtte raamatupidamine“, Sander Karu, Raili Kuusik ja Kertu Lääts „70 kulude juhtimine ja arvestuse ülesannet“, Janek Kütt „Sissejuhatus raamatupidamisse“, Vello Järve ja Taivo Kastan „Käibevara ja selle arvestus“, Vello Järve „Finantsarvestus“, Kaido Kallas „Finantsarvestuse alused“, Mare Rebane ja Ann-Ell Visberg „Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“, Ly Lobjakas ja Viia Parts „Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“ ning Vello Volt, Andres Root, Peeter Riit ja Margus Tammeraja „Aktsiaseltsid. Raamatupidamine, Tarkvara. Terminoloogia“.

Vaadeldud raamatutest puuduvad viited kahel: Krista Teearu e-raamatus „Raamatupidamine lihtsalt ja selgelt“ (2018) ning raamatus „Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal“, mis ilmus 2011. aastal. Viimane mainitud raamat on juhendmaterjali ja sellepärast viitamist ei ole. Kahes raamatus on jäänud üks viide märkimata: Erik Linnaksi raamatus „Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika“ ja Kaido Kallase raamatus „Finantsarvestuse alused“.

Enim on viidatud magistritöös analüüsitud 28-st raamatust Eesti õigusaktidele: 24-s raamatus.

Lisas 2 toodud viitamise tabeli võtab kokku tabel 6.

Tabel 6. Viitamiste koondtabel

Viidatud	Viiteid	Raamatute arv
Eesti Õigusaktidele	91	24
Eesti teiste autorite raamatutele	151	14
Välisautorite raamatutele ja muule	438	13
Enda teisele raamatule	24	11
Viited puuduvad	–	2
Viiteid kokku	704	

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Anne Heinsalu uuris oma magistritöös aastatel 1945–1990 ilmunud 23 eestikeelses raamatus kajastatud viitamist ning sai viitamiste arvuks 638 (Heinsalu 2018). Kui võrrelda kaht perioodi – Nõukogude Liidu ajal raamatutes kajastatud viitamisi ja pärast taasiseseisvumist raamatutes kajastatud viitamisi – siis ajavahemikus 1990–2019 on raamatutes viitamisi tunduvalt vähem, võttes arvesse, et 704 viitest ja 343 viidet kajastatud kahes raamatus kokku: „Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I ja II“. Võrreldavate perioodide vahemikud on erinevad, kuid perioodides uuritud raamatuid on käesolevas magistritöös kajastatud rohkem. Nõukogude Liidu ajal peeti olulisemaks algallika poole pöördumist ning, et oleks selged tõendid argumentidele.

Viitamine aitaks vältida plagiaati, samas viitamise kasutamine aitaks tunnustada teist autorit või siis oleks viitamise kasutamisel lihtsam pöörduda algallika poole.

2.3. Analüüs raamatute mahu ja avaldanud kirjastuse järgi

Käesolevas magistritöös kajastatud eestikeelseid raamatuid mahu järgi analüüsides selgus, et väga paljud neist olid kuni 100 lehekülje pikkused trükised. Vaadeldes magistritöös käsitletud kahekümne kuue trükise mahte, selgub, et üheteistkümnes on alla 100 lehekülje, seitse jäävad 100 kuni 200 lehekülje piiresse, kaks jäävad 200 kuni 300 lehekülje piiresse ja kuues trükises on üle

300 lehekülje (Lisa 3). Lisas 3 toodud eestikeelsete raamatupidamist käsitlevate raamatute mahu võtab kokku tabel 7.

Tabel 7. Raamatute mahu koondtabel

Maht	Raamatuid
Alla 100 lehekülje	11
100–200 lehekülge	7
200–300 lehekülge	2
Üle 300 lehekülje	8
Kokku	28

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Eestikeelsete raamatupidamisteemaliste raamatute väljaandjad võtab kokku tabel 8.

Tabel 8. Raamatute väljaandjate tabel

Väljaandja	Raamatuid
Deebet	3
Eesti Majandusjuhtide Instituut	2
Külim	7
J. Keskküla	1
Rafiko Kirjastus	4
Pandekt	1
Kaido Kallas	1
Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit	1
Folio	1
Cortez	1
Äripäev	1
Tartu Ülikooli Kirjastus	1
Pilvebüroo	1
Pakett	1
MR Office	1
Eesti Põllumajandusülikool	1
Kokku	28

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Raamatute põhjalikumal uurimisel ja tutvustamisel pani käesoleva magistritöö autor tähele, et eestikeelset raamatupidamiskirjandust andsid välja kindlad kirjastused. Magistritöös kajastatud raamatute väljaandjaid oli 16: Eesti Majandusjuhtide Instituut, Külim, Deebet, Rafiko Kirjastus, Pandekt, Äripäev, Cortez, Folio, Kaido Kallas, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Tartu Ülikooli Kirjastus, Pakett, MR Office, Eesti Põllumajandusülikool, J. Keskküla ja Pilvebüroo.

Enim eestikeelseid raamatupidamisteemalisi raamatuid on ilmunud kirjastuse Külim vahendusel – 7 raamatut.

2.4. Raamatute analüüs sisust ja otstarbest lähtudes

Raamatupidamiskirjandust saab analüüsida sisu ja otstarbe järgi. Nii on võimalik hinnata, kas raamat on mõeldud kasutamiseks raamatupidamist tutvustava materjalina, õppematerjalina või spetsiifilise erialatekstina. Samuti on võimalik raamatupidamisteemalisi raamatuid jaotada selle järgi, kellele raamatud mõeldud on – kas algajatele või spetsialistidele.

Käesoleva magistritöö autor analüüsis tutvustatud eestikeelseid raamatupidamisteemalisi raamatuid veel selle alusel, kui paljud nendest on mõeldud kasutamiseks õppematerjalina ja kui paljud on kindla valdkonnaga seotud tekstid. Õppematerjalina kasutamiseks mõeldud raamatuid võib liigitada algajate ja edasijõudnute raamatuteks. Tihti on raamatupidamiskirjandus mõeldud mitme valdkonna inimestele, st raamatupidajatele, juhtidele, väikeettevõtjatele, finantspraktikutele, üliõpilastele.

Käesolevas magistritöö kajastatud raamatud on liigitatud viide rühma (Lisa 4):

- algajatele – kellel puuduvad teadmised raamatupidamisest;
- edasijõudnutele – kellel on varasem kokkupuude ja algteadmised raamatupidamisest ning kes soovivad oma teadmisi täiendada;
- õppematerjal – materjal õppimise ja õpetamise hõlbustamiseks, tõhustamiseks ja toetamiseks;
- kindla valdkonna trükis – kitsa teemaga või teatud valdkonna organisatsioonidele, nagu näiteks taludele, mittetulundusühingutele mõeldud ning kontserni raamatupidamist käsitlev raamat;

- muu – seotud raamatupidamise tööga, neile kel vaja teatud raamatupidamise lõigust või kogu raamatupidamisest aru saada.

Väga spetsiifiline ja kindlalt ainult üheks otstarbeks kirjutatud eestikeelne raamatupidamistrükis on „Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal“, mille autorid on Alar Kaup ja Madis Peil (2011).

Esimeses peatükis kajastatud eestikeelsest raamatupidamiskirjandusest on algajatele mõeldud Anne Nuudi „Raamatupidamise põhikursus“ (1999), Mare Rebase ja Anu-Ell Visbergi „Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“ (1996), Jaak Küti „Sissejuhatus raamatupidamisse“ (2009), Maire Otsus-Carpenteri „Väikeettevõtte raamatupidamine“ (2014), Janek Keskküla „Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile“ (2018), Jaan ja Lehte Alveri „Finantsarvestus: põhikursus“ (2017), Erik Linnaksi raamatud „Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika“ (1992), „Kontserni raamatupidamine“ (1996), „Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine: Eesti raamatupidamiseseaduse rakendusi“ (1996), „Ettevõtte raamatupidamine: Eesti raamatupidamiseseaduse rakendusi“ (1994), „Täis- ja usaldusühingu raamatupidamine“ (1998), „Mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamine“ (2000), Ly Lobjakase ja Viia Partsi „Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“ (1996), Janek Keskküla „Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile“ (2018), Monika Nikitina-Kalamäe „Finantsarvestuse ülesannete kogu“ (2017), Vello Järve ja Taivo Kastan „Käibevara ja selle arvestus“ (1998), Vello Järve „Finantsarvestus I“ (1998) ning Sander Karu raamat „70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet“ (2010) – seega 17 raamatut.

Raamatupidamiskirjandusest on mõeldud edasijõudnutele Erik Linnaksi „Ettevõtte raamatupidamine: Eesti raamatupidamiseseaduse rakendusi“, Kaido Kallase „Raamatupidamisarvestuse rahvusvaheline kooskõlastamine“ ja „Finantsarvestuse alused“, Enn Leppiku „202 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“, „277 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ ja „303 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“, Vello Järve „Finantsarvestus I“, Juta Tiku „Finantsarvestus“, Lehte ja Jaan Alveri „Finantsarvestus: põhikursus“, Janek Keskküla „Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile“, Monika Nikitina-Kalamäe „Finantsarvestuse ülesannete kogu“ – seega 11 raamatut.

Spetsiifiliste erialatekstidena on käesolevas magistritöös välja toodud näiteks professor Erik Linnaksi raamatud „Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika“ (1992), „Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine“ (1998), „Mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamine“ (2000) ja „Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine“ (1996), „Kontserni raamatupidamine“ (1996), Ly Lobjakase ja Viia Partsi raamat „Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“ (1996), Alar Kauba ja Madis Peili juhendraamat „Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal“ (2011) ning nelja autori koostatud raamat „Aktsiaseltsid. Raamatupidamine. Tarkvara. Terminoloogia.“ – kokku kaheksa raamatut.

Eraldi on paljudes eestikeelsetes raamatupidamisteemalistes raamatutes välja toodud, et raamat on mõeldud ettevõtete juhtidele, näiteks Maire Otsus-Carpenteri raamat „Väikeettevõtte raamatupidamine“ (2014) ja Krista Teearu e-raamat „Raamatupidamine lihtsalt ja selgelt“ (2018) – kaks raamatut.

Magistritöös kajastatud praktilistest ülesandekogumikest üks on mõeldud algajatele – Sander Karu, Raili Kuusiku ja Kertu Lääts „70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet“ (2010) – ning teine kogumik on mõeldud nii algajatele kui ka edasijõudnutele Monika Nikitina-Kalamäe „Finantsarvestuse ülesannete kogu“ (2017).

Analüüsitud raamatutest sobivad käsiraamatuteks Lehte ja Jaan Alveri „Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I“ ja „Majandusarvestus ja rahandus: leksikon II“ (2011).

Analüüsitud raamatutest on õppematerjaliks sobilikud kuus raamatut: Erik Linnaks „Kontserni raamatupidamine“, Vello Järve „Finantsarvestus I“, Juta Tikk „Finantsarvestus“, Sander Karu, Raili Kuusik ja Kertu Lääts „70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet“, Lehte ja Jaan Alver „Finantsarvestus: põhikursus“ ja Monika Nikitina-Kalamäe „Finantsarvestuse ülesannete kogu“.

Mitmed magistritöös analüüsitud eestikeelsed raamatud on oma sisult sobilikud mitmeks otstarbeks. Õppematerjaliks ei sobi üheksa raamatut. Nendeks on „Aktsiaseltsid. Raamatupidamine. Tarkvara. Terminoloogia“, „Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“, „Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“, „Raamatupidamisarvestuse rahvusvaheline kooskõlastamine“, „Sissejuhatus raamatupidamisse“, „Osakapital eurodeks. Praktiline juhendmaterjal“, „Väikeettevõtte raamatupidamine“, „Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile“ ja „Raamatupidamine lihtsalt ja selgelt“.

Lisas 4 toodud eestikeelsete raamatupidamisteemaliste raamatute sisu ja otstarbe liigituse võtab kokku tabel 9.

Tabel 9. Raamatute liigituse koondtabel

Kellele mõeldud	Mitu raamatut
Algajatele	17
Edasijõudnutele	11
Õppematerjal	6
Kindla valdkonna	8
Muu	26

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Magistritöö autor leiab, et pärast 1990. aastat ilmunud eestikeelsed raamatupidamisteemalised raamatud on oma sisult ja otstarbelt väga erinevad, kuid tänu nendele on raamatupidamist võimalik kõigil soovijatel selgemaks saada. Raamatutes kajastatud meetodilist sisu aitavad arusaadavamaks muuta praktilised näited. 1990. aastatel olid raamatud rohkem mõeldud kindlale valdkonnale, nagu näiteks „Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine“ „Mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamine“, „Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“, mille tingis kindlasti suur vajadus pärast riigikorra muutust. Magistritöös kajastatud perioodil välja antud eestikeelseid raamatupidamisalaseid raamatuid saab liigitada küll algajatele ja edasijõudnutele ning neid saab kasutada õppematerjalina, kuid kõrgkoolides majandusarvestuse eriala õppimises kasutamiseks on Eestis ilmunud raamatuid vähe. Magistritöös uuritud perioodil ning analüüsitud raamatutest on õpikutena kasutatavaid raamatud kirjutatud näiteks Jaan ja Lehte Alver ning kõrgkoolides vajalikke ülesannete kogusid on koostanud Monika Nikitina-Kalamäe.

KOKKUVÕTE

Käesoleva magistritöö „Eestikeelne raamatupidamiskirjandus aastatel 1990–2019“ eesmärgid olid analüüsida ja hinnata eestikeelset raamatupidamiskirjandust alates 1990. aastast kuni 2019. aastani ning välja selgitada, millise raamatupidamisliku sisuga raamatuid uuritava perioodil avaldati, kes olid raamatupidamiskirjanduse sihtrühmad ning kes käsitletaval perioodil eestikeelseid raamatupidamisteemalisi raamatuid kirjutasid. Magistritöö autor soovis teada saada, kui palju on eestikeelne raamatupidamiskirjandus muutunud ja mil määral on kirjandust mõjutanud nimetatud perioodil aset leidnud muutused. Magistritöö autor jagas uuritava perioodi 7–8 aastasteks tsükliteks ning valis igast tsüklist välja märkimisväärsed ja iseloomulikud raamatud, püüdes valikusse kaasata nii majandusarvestust selgitatavaid kui ka ülesannete kogumikke.

Magistritöö põhiosa koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis antakse kõigepealt väike ülevaade eestikeelsest raamatupidamiskirjandusest enne 1990. aastat, kajastades sellel perioodil kirjandust mõjutanud riigikorda. Pärast seda on eestikeelset raamatupidamiskirjandust uuritud perioodi 1990–2019 jooksul 7–8 aastaste tsüklite kaupa. Iga tsükli jooksul ilmunud eestikeelsetest raamatutest on magistritöö autor teinud valiku, mida on lähemalt tutvustanud ja iseloomustanud.

Raamatute kirjeldamisel on välja toodud järgmine teave:

- kes on raamatu autor ja kas on kaasautoreid;
- kui mahukas on väljaanne;
- kas tegemist on õppematerjali või praktilise kogumikuga või on see kirjutatud mingist spetsiifilisest valdkonnast;
- kas raamat on mõeldud algajatele või spetsialistidele või kindlast valdkonnast huvituvatele inimestele;
- milline kirjastus on raamatu kirjastanud;
- lühiselgitus raamatu sisu kohta.

Teises peatükis analüüsitakse põhjalikumalt magistritöö esimeses peatükis välja toodud eestikeelseid raamatupidamisteemalisi trükiseid. Neid on analüüsitud autorite töökogemuse ja soo,

viidete, mahtude ja raamatut kirjastanud kirjastuste põhjal. Samuti analüüsitakse, kellele kirjutised on eelkõige mõeldud.

Magistritöö autor jõudis trükiseid uurides järgmistele järeldustele:

- alates 1990. aastast on raamatupidamise oskussõnavara muutunud ning kasutusele võetud terminoloogia, mis oleks arusaadav ka rahvusvaheliselt ja aitaks Eesti aruandlust lihtsamalt mõista;
- eestikeelsetes raamatutes on raamatute autorid viitamist vähem kasutanud kui perioodil 1945–1990;
- kõige enam on raamatutes viidatud õigusaktidele ja kõige vähem on viidanud autorid enda teisele raamatule;
- aastatel 1990–2019 raamatupidamisteemalisi raamatuid avaldanud autorid on oma töökogemuse poolest sobilikud neid avaldama;
- naissoost autorite osatähtsus on suurenenud, võrreldes uurimisele eelneva perioodiga 1945–1990;
- pärast 1990. aastat kirjutatud eestikeelsed raamatupidamise raamatud on oma sisult erinevad, kuid kõik raamatud on mõeldud lugejatele selleks, et aidata paremini aru saada seaduste muudatustest ning rakenduse viisidest;
- raamatutes kasutatud sõnavara ja keelekasutus on üldjuhul hea ja arusaadav;
- uuritava perioodi alguses olid paljud raamatud mõeldud kindlale majandusvaldkonnale;
- kõige rohkem on eestikeelseid raamatuid kirjutatud raamatupidamise tööga seotud isikutele, et raamatupidamisest rohkem aru saada;
- paljudes raamatutes on raamatupidamisarvestuse lihtsamaks arusaamiseks kasutatud praktilisi näiteid;
- aastatel 1990–2019 toimunud muutused (seaduste muudatused, uue rahaühiku kasutuselevõtt) tekitasid vajaduse kirjutada raamatuid, mis aitaks raamatupidamisarvestusest ja seadustest lihtsamalt ja paremini aru saada;
- analüüsitud raamatute mahu järgi on enamus uuritud raamatutest brošüürid ehk alla 100 lehekülje;
- igal autoril on väljakujunenud kirjastaja;
- raamatupidamiskirjanduse autorid ei panustanud oma raamatutes õppimise huvitavamaks muutmisele, välja arvatud Lehte ja Jaan Alver, kes oma raamatu „Finantsarvestus: põhikursus“ muutsid väga huvitavaks ja õpetlikuks;

- kõnealusel perioodil on kõige vähem ilmunud raamatupidamisteemalisi raamatuid õppematerjalina. Uuritud perioodil on väga head õppematerjalina kasutamiseks mõeldud raamatud näiteks „Finantsarvestus: põhikursus“, „Finantsarvestus I“, „Finantsarvestus“ ja „Finantsarvestuse ülesannete kogu“.

SUMMARY

ACCOUNTING LITERATURE IN ESTONIAN LANGUAGE DURING 1990-2019

Külliki Kirts

The purpose of this master's thesis („Eestikeelne raamatupidamiskirjandus aastatel 1990–2019“) „Accounting Literature in Estonian Language during 1990–2019“ was to study what accounting documents were published in the study period, who were the target groups of named accounting literature and who wrote Estonian-language books during the period. The author of the master's thesis wanted to examine how much the Estonian accounting literature has changed and to what extent the literature has been affected by the changes that have taken place in the given period. The author of the master's thesis divided the research period into 7-8-year cycles and selected the most important books from each cycle based on a random selection, trying to include both practical and task collections in the selection.

The main part of the master's thesis consists of two chapters. The first chapter gives a brief overview of the Estonian accounting literature before 1990, reflecting the state order that influenced the literature during that period. After that, the Estonian accounting literature has been studied during the period 1990–2019 in 7-8-year cycles. From the books published in Estonian during each 7-8-year period, the author of the master's thesis has made a choice, which she has introduced and characterized in more detail in the master's thesis.

The following information is provided when describing the books:

- who is the author of the book and whether there are any other co-authors;
- how many pages is the publication;
- whether it is a textbook, a practical collection, or it is written in a specific field;
- whether the book is aimed at beginners or professionals or whether it is for people interested in a particular field;
- which publisher has published the book;
- a brief explanation of the content of the book.

In the second chapter, the Estonian language accounting books presented in the first chapter of this master's thesis are analysed in more detail. The books have been analysed based on the work

experience and gender of these authors, references, volumes and publishers who have published the book. It also analyses to whom the writings are primarily aimed.

The author of the master's thesis reached the following conclusions when studying the books:

- Since 1990, accounting terminology has changed, and terminology has been introduced that is also understandable internationally and helps to make our reporting easier to understand internationally;
- In Estonian language books, the authors of the books have used the reference less than in the period 1945–1990;
- The books refer the most to legislation and the authors refer the least to their own second book;
- Authors who published accounting books between 1990 and 2019 are suitable for publishing accounting books due to their work experience;
- The proportion of female authors has increased compared to the pre-study period 1945-1990;
- Estonian accounting books written after 1990 are different in content, but all books are aimed at readers in order to better understand the new ways of applying the law;
- The vocabulary and language used in the books are good and understandable;
- At the beginning of the study period, many books focused on a specific field of economics;
- Most books have been written for use as instructional materials;
- Many books have used practical examples to make the theory easier to understand;
- The changes that took place in 1990–2019 (changes in laws, introduction of new currency) have created the need to write books that would help simplify accounting and make it easier to understand the laws;
- According to the volume of the analysed books, most of the studied books are brochures, in example less than 100 pages;
- Each author has a well-established publisher;
- The authors of accounting literature did not contribute to making learning more exciting in their books, except the authors Lehte and Jaan Alver, who made their book „Financial Accounting: Basic Course“ very interesting and instructive to read;
- During the period in question, the least published books on accounting were as study material. For example, "Financial Accounting: Basic Course", "Financial Accounting I",

"Financial Accounting" and "Financial Accounting Task Collection" are very good books to be used as study material during the study period.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- Aktsiaseltsid. Raamatupidamine. Tarkvara. Terminoloogia.* (1991) 1–4 osa. /Vastutav toimetaja T. Lüll. Tallinn: Eesti Majandusjuhtide Instituut.
- Alver, J. (2001). Majandusterminoloogiast, tõlkimisest ja raamatupidamisest. – Raamatupidamisuudised, nr 2, lk 14 -19.
- Alver, J., Alver, L. (2011a). *Majandusarvestus ja rahandus: leksikon.* I A–L. Tallinn: Deebet.
- Alver, J., Alver, L. (2011b). *Majandusarvestus ja rahandus: leksikon.* II M–Y. Tallinn: Deebet.
- Alver, J., Alver, L. (2015). *Majanduse oskussõnu kahe maailmasõja vahelt.* Emakeele Seltsi aastaraamat 61, 9-31. Kättesaadav: https://kirj.ee/public/ESA/2015/esa_61_2015_9_31.pdf (23. november 2020)
- Alver, J., Alver, L., Reinberg, L. (2004). *Finantsarvestus: põhikursus.* Tallinn: Deebet.
- Alver, J., Alver, L. (2009). *Finantsarvestus: põhikursus.* Tallinn: Deebet.
- Alver, J., Alver, L. (2017). *Finantsarvestus: põhikursus.* Tallinn: Deebet.
- Alver, J., Alver, L. (2017). *Jaan ja Lehte Alver – paarismängijad nii elus kui ka töös.* Kättesaadav: http://www.raamatupidaja.ee/uudised/2017/09/08/jaan-ja-lehte-alver--paarismangijad-nii-elus-kui-ka-toos_07.09.2017
- Bisman, J. E. (2011). *Cite and seek: Exploring accounting history through citation analysis of the specialist accounting history journals, 1996 to 2008.* *Accounting History* 16 (2) 161–183. Kättesaadav: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1032373210396336> (26. oktoober 2020)
- Bik, I. I., Vaštšinski, G. V., Krassanov, S. I., Nazarov, G. S., Sidelkin, N. P., Sobolevski, L.P., Suknov, M. M., Umnov, A. V. (1951). *Kolhoosi kahekordne raamatupidamine.* Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus.
- Coskun, A., Gungormus, A. H. (2015). *Exploring the Accounting History Research in Turkey: Publishing Patterns Of Academicians.* MCSER Publishing, Rome-Italy Vol 6 No 4. Kättesaadav: <https://www.mcser.org/journal/index.php/mjss/article/view/6936/6640> (28. oktoober 2020)
- De Serra Faria, A. R. S. (2008). An analysis of accounting history research in Portugal: 1990—2004. *Accounting History* 13 (3), 353–382. Kättesaadav: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1032373208091532> (29. oktoober 2020)
- Evans, L., Baskerville, R., Nara, K. (2015). *Colliding Worlds: Issues Relating to Language Translation in Accounting and Some Lessons from Other Disciplines.* https://www.academia.edu/18632121/Colliding_Worlds_Issues_Relating_to_Language_Translation_in_Accounting_and_Some_Lessons_from_Other_Disciplines (27. oktoober 2020)

- Heinsalu, A. (2018). *Eestikeelne raamatupidamiskirjandus aastatel 1945–1990*. Magistritöö TalTechi majandusteaduskond, Tallinn
- Ibrus, L. (1922). *Raamatupidamise õpituba*. Tallinn: Rahvaülikool.
- Inno, K. (1935). *Bilansianalüüs*. Tartu: K. Inno.
- Järve, V. (1998). *Finantsarvestus I*. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Järve, V., Kastan, T. (1998). *Käibevara ja selle arvestus*. Tallinn: Folio.
- Kallas, K. (1997). *Raamatupidamisarvestuse rahvusvaheline kooskõlastamine*. Tallinn: Külim.
- Kallas, K. (2002). *Finantsarvestuse alused*. Tallinn: K. Kallas.
- Karu, S., Kuusik, R., Lääts, K. (2010). *70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet*. Tartu: Rafiko Kirjastus.
- Kaup, A., Peil, M. (2011). *Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal*. Tallinn: Pandekt.
- Keskküla, J. (2018). *Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile*. Tallinn: Janek Keskküla.
- Kütt, J. (2009). *Sissejuhatus raamatupidamisse*. Tallinn: Külim.
- Leppik, E. (2003). *202 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited*. Tartu: Rafiko.
- Leppik, E. (2005). *277 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited*. Tartu: Rafiko.
- Leppik, E. (2009). *303 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited*. Tartu: Rafiko.
- Linnaks, E. (1968). *Raamatupidamise teooria praktikumi ülesanded*. Tallinn: Valgus.
- Linnaks, E., Ruuvet, A., Sarapik J., Soonik, E. (1974). *Tööstusraamatupidamine*. Tallinn: Valgus.
- Linnaks, E., Ruuvet, A., Sarapik J. (1984). *Tööstusraamatupidamine*. Tallinn: Valgus.
- Linnaks, E. (1983). *Raamatupidamise teooria*. Tallinn: Valgus.
- Linnaks, E. (1992). *Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika*. Tallinn: Eesti Majandusjuhtide Instituut.
- Linnaks, E. (1994). *Ettevõtte raamatupidamine: Eesti raamatupidamiseseaduse rakendusi*. Tallinn: Külim.
- Linnaks, E. (1996). *Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine: Eesti raamatupidamiseseaduse rakendusi*. Tallinn: Külim.
- Linnaks, E. (1996). *Kontserni raamatupidamine*. Tallinn: Külim.

- Linnaks, E. (1998). *Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine*. Tallinn: Külim.
- Linnaks, E. (2000). *Mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamine*. Tallinn: Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit.
- Lobjakas, L., Parts, V. (1996). *Raamatupidamine taludele ja äriühingutele*. Tartu: Eesti Põllumajandusülikool, Maaelu Arengu Instituut.
- Lokšin, A. (1945). *Tööstusettevõtte bilanss ja selle analüüs*. Tallinn: Pedagoogiline Kirjandus.
- Nikitina-Kalamäe, M. (2011). *Finantsarvestuse ülesannete kogu*. Tallinn: Deebet.
- Nikitina-Kalamäe, M. (2017). *Finantsarvestuse ülesannete kogu*. Tallinn: MR Office.
- Nikitina, M., Sikk, R. (2002). *Finantsarvestuse ülesannete kogu*. Tallinna Majanduskool.
- Nuut, A. (1999). *Raamatupidamise põhikursus*. Tallinn: Cortez.
- Otsus-Carpenter, M. (2010). *Väikeettevõtte raamatupidamine*. Tallinn: Äripäev.
- Otsus-Carpenter, M. (2014). *Väikeettevõtte raamatupidamine*. Tallinn: Äripäev. (mitu kordustrükki parandustega).
- Rebane, M., Visberg, A.-E. (1996). *Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused*. Tallinn: Külim.
- Richard J., (1995). *The evolution of accounting chart models in Europe from 1900 to 1945, pp 88*.
Kättesaadav:
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09638189500000004?journalCode=rear20>
(21.11.2020)
- Ruuvet, A. (1960). *Materjalide arvestus saldomeetodil*. Tartu: Tartu Riiklik Ülikool.
- Tammo, J. (1938). *Raamatupidamise õpetus*. Tallinn: Loodus.
- Tearu, K. (2018). *Raamatupidamine lihtsalt ja selgelt*. Tallinn: Pilvebüroo.
- Tikk, J. (2003). *Finantsarvestus*. Tallinn: Kirjastus Valgus.
- Tikk, J. (2008). *Finantsarvestus*. Tallinn: Kirjastus Valgus.
- Tikk, J. (2009). *Finantsarvestus*. Tallinn: Kirjastus Pakett.
- Tikk, J. (2016). *Finantsarvestus*. Tallinn: Kirjastus Pakett.
- Vincent, A., Ross, D. (2000). *Citation Analysis of the Decision Sciences Journal, pp. 1–8*.
Kättesaadav:
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.529.3841&rep=rep1&type=pdf>
(28. oktoober 2020)

LISAD

Lisa 1. Autorite järgi

Autor	Majandus- teadlane	Õppejõud/ lektor	Raamatu- pidaja	Audiitor	Muu	Koolitaja
Alver, J.	+	+	—	—	+	+
Alver, L.	+	+	—	—	—	+
Järve, V.	+	+	+	—	+	—
Kallas, K.	+	+	—	+	+	—
Karu, S.	—	+	—	—	+	+
Kastan, T.	—	—	—	—	+	—
Kaup, A.	—	—	—	—	+	—
Keskküla, J.	—	+	—	—	—	+
Kuusik, R.	—	+	+	—	+	+
Kütt, J.	—	—	—	—	+	—
Leppik, E.	+	+	—	+	—	—
Linnaks, E.	+	+	—	+	—	—
Lääts, K.	+	+	—	—	—	—
Lobjakas, L.	—	—	—	—	+	—
Nikitina-Kalamäe, M.	—	+	—	—	—	+
Nuut, A.	—	—	—	+	—	+
Otsus-Carpenter, M.	—	+	+	+	+	+
Parts, V.	+	+	+	—	—	—
Peil, M.	—	—	—	—	+	—
Rebane, M.	+	+	+	+	—	—
Riit, P.	+	+	—	+	—	—
Root, A.	+	+	—	+	—	—
Tammeraja, M.	—	—	+	—	+	—
Tearu, K.	—	—	+	—	—	—
Tikk, J.	—	+	—	—	+	+
Visberg, A.-E.	—	+	—	—	+	—
Volt, V.	+	+	—	+	+	—
Kokku	12	19	7	9	15	9

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Lisa 2. Viited

Raamat ja autor	Eesti Õigusaktid	Eesti teiste autorite raamatutele ja muu	Välis- autorite raamatutele ja muu	Enda teisele raamatule	Viiteid kokku
„Aksiaseltsid. Raamatupidamine. Tarkvara. Terminoloogia. 1. osa“ V. Volt <i>ed al.</i>	7	1	—	—	8
„Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika“ E. Linnaks	—	—	4	—	4
„Ettevõtte raamatupidamine: Eesti raamatupidamisseaduse rakendusi“ E. Linnaks	3	—	—	—	3
„Kontserni raamatupidamine“ E. Linnaks	3	—	—	1	4
„Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine: Eesti raamatupidamisseaduse rakendusi“ E. Linnaks	5	—	—	1	6
„Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“ M. Rebane ja A.-E. Visberg	2	4	7	—	13
„Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“ L. Lobjakas ja V. Parts	4	2	—	—	6
„Raamatupidamisarvestuse rahvusvaheline kooskõlastamine“ K. Kallas	1	—	9	—	10
„Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine“ E. Linnaks	3	—	—	1	4
„Mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamine“ E. Linnaks	4	—	—	—	4
„Raamatupidamise põhikursus“ A. Nuut	3	—	—	—	3
„Finantsarvestuse alused“ K. Kallas	7	1	22	1	31
„202 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	3	—	—	—	3
"Finantsarvestus I" V. Järve	2	5	16	3	26
"Käibevara ja selle arvestus" V. Järve ja T. Kastan	1	2	9	1	13
„277 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	2	—	—	—	2
„303 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	1	—	—	—	1
„Sissejuhatus raamatupidamisse“ J. Kütt	3	10	3	—	16

Lisa 2. järg

Raamat ja autor	Eesti Õigusaktid	Eesti teiste autorite raamatutele	Välis- autorite raamatutele ja muu	Enda teisele raamatule	Viiteid kokku
„Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal“ A. Kaup ja M. Peil	—	—	—	—	—
„70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet“ S. Karu <i>ed al</i>	—	3	—	3	6
„Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I ja II“ L. Alver ja J. Alver	3	89	244	7	343
„Väikeettevõtte raamatupidamine“ M. Otsus-Carpenter	4	6	2	3	15
„Finantsarvestus“ J. Tikk	11	22	9	—	42
„Finantsarvestus: põhikursus“ L. Alver ja J. Alver	4	—	112	3	119
„Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile“ J. Keskküla	14	4	—	—	18
"Finantsarvestuse ülesannete kogu" M. Nikitina-Kalamäe	1	2	1	—	4
„Raamatupidamine lihtsalt ja selgelt“ K. Teearu	—	—	—	—	—
Kokku viiteid	91	151	438	24	704

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Lisa 3. Raamatute mahu järgi

Raamat ja autor	Alla 100 lehekülje	100–200 lehekülge	200–300 lehekülge	Üle 300 lehekülje
„Aksiaseltsid. Raamatupidamine. Tarkvara. Terminoloogia. 1. osa“ V. Volt <i>et al.</i>	-	-	-	+
„Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika“ E. Linnaks	+	-	-	-
„Ettevõtte raamatupidamine: Eesti raamatupidamise seaduse rakendusi“ E. Linnaks	-	+	-	-
„Kontserni raamatupidamine“ E. Linnaks	-	+	-	-
„Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine: Eesti raamatupidamise seaduse rakendusi“ E. Linnaks	-	+	-	-
„Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“ M. Rebane ja A.-E. Visberg	+	-	-	-
„Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“ L. Lobjakas ja V. Parts	+	-	-	-
„Raamatupidamisarvestuse rahvusvaheline kooskõlastamine“ K. Kallas	+	-	-	-
„Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine“ E. Linnaks	+	-	-	-
„Mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamine“ E. Linnaks	+	-	-	-
„Raamatupidamise põhikursus“ A. Nuut	+	-	-	-
„Finantsarvestuse alused“ K. Kallas	-	-	-	+
„202 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	-	-	+	-
„Finantsarvestus I“ V. Järve	-	-	+	-

Lisa 3. järg

Raamat ja autor	Alla 100 lehekülje	100–200 lehekülje	200–300 lehekülje	Üle 300 lehekülje
„277 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	-	-	-	+
„303 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	-	-	-	+
„Sissejuhatus raamatupidamisse“ J. Kütt	+	-	-	-
„Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal“ A. Kaup ja M. Peil	+	-	-	-
„70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet“ S. Karu <i>et al.</i>	+	-	-	-
„Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I“ L. Alver ja J. Alver	-	-	-	+
„Majandusarvestus ja rahandus: leksikon II“ L. Alver ja J. Alver	-	-	-	+
„Väikeettevõtte raamatupidamine“ M. Otsus-Carpenter	-	+	-	-
„Finantsarvestus“ J. Tikk	-	-	-	+
„Finantsarvestus: põhikursus“ L. Alver ja J. Alver	-	-	-	+
„Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile“ J. Keskküla	-	+	-	-
„Finantsarvestuse ülesannete kogu“ M. Nikitina-Kalamäe	-	+	-	-
„Käibevara ja selle arvestus“ V. Järve ja T. Kastan	-	+	-	-
„Raamatupidamine lihtsalt ja selgelt“ K. Teearu	+	-	-	-
Kokku	11	7	2	8

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Lisa 4. Raamatute liigitus

Raamat ja autor	Alga- jatele	Edasi- jõudnu- tele	Õppe- materjal	Kindla valdkonna kirjutis	Muu
„Aksiaseltsid. Raamatupidamine. Tarkvara. Terminoloogia. 1. osa“ V. Volt <i>et al.</i>	-	-	-	+	+
„Rendiarvestus: rahvusvaheline raamatupidamispraktika“ E. Linnaks	+	-	-	+	+
„Ettevõtte raamatupidamine: Eesti raamatupidamise seaduse rakendusi“ E. Linnaks	+	+	-	-	+
„Kontserni raamatupidamine“ E. Linnaks	+	-	+	+	+
„Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine: Eesti raamatupidamise seaduse rakendusi“ E. Linnaks	+	-	-	+	+
„Sissejuhatus raamatupidamisse: raamatupidamise alused“ M. Rebane ja A.-E. Visberg	+	-	-	-	-
„Raamatupidamine taludele ja äriühingutele“ L. Lobjakas ja V. Parts	+	-	-	+	+
„Raamatupidamisarvestuse rahvusvaheline kooskõlastamine“ K. Kallas	-	+	-	-	+
„Täisühingu ja usaldusühingu raamatupidamine“ E. Linnaks	+	-	-	+	+
„Mittetulundusorganisatsioonide ja sihtasutuste raamatupidamine“ E. Linnaks	+	-	-	+	+
„Raamatupidamise põhikursus“ A. Nuut	+	-	-	-	+
„Finantsarvestuse alused“ K. Kallas	-	+	-	-	+
„202 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	-	+	-	-	+
„Finantsarvestus I“ V. Järve	+	+	+	-	+

Lisa 4. järg

Raamat ja autor	Algajatele	Edasi- jõudnu- tele	Õppe- materjal	Kindla valdkonna kirjutis	Muu
„277 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	-	+	-	-	+
„303 majandustehingut raamatupidamises: praktilised näited“ E. Leppik	-	+	-	-	+
„Sissejuhatus raamatupidamisse“ J. Kütt	+	-	-	-	+
„Osakapital eurodeks: praktiline juhendmaterjal“ A. Kaup ja M. Peil	-	-	-	+	+
„70 kulude juhtimise ja arvestuse ülesannet“ S. Karu <i>et al.</i>	+	-	-	-	+
„Majandusarvestus ja rahandus: leksikon I“ L. Alver ja J. Alver	-	-	-	-	+
„Majandusarvestus ja rahandus: leksikon II“ L. Alver ja J. Alver	-	-	-	-	+
„Väikeettevõtte raamatupidamine“ M. Otsus-Carpenter	+	-	-	-	+
„Finantsarvestus“ J. Tikk	-	+	+	-	+
„Finantsarvestus: põhikursus“ L. Alver ja J. Alver	+	+	+	-	+
„Finants- ja maksuarvestus: raamatupidajale, ettevõtjale, ettevõtte juhile“ J. Keskküla	+	+	-	-	+
„Finantsarvestuse ülesannete kogu“ M. Nikitina-Kalamäe	+	+	+	-	-
„Käibevara ja selle arvestus“ V. Järve ja T. Kastan	+	-	-	-	+
„Raamatupidamine lihtsalt ja selgelt“ K. Teearu	-	-	-	-	+

Allikas: Magistritöö autori kokkuvõte

Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Külliki Kirtsi

1. Annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose Eestikeelne raamatupidamiskirjandus aastatel 1990–2019,

mille juhendaja on PhD Jaan Alver,

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Tehnikaülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

_____ (kuupäev)